ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3921 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 25 / 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1899 25 ՌԱՄԶԱՆ 1316 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
" " " վեցամսեայ. 70 "
" " " եռամսեայ. 40 "
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրն
" " վեցամսեայ. 20 "
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Չեմ գիտեր թէ քանիերորդը եղած եմ այն հետաքրքիրներէն՝ որ ուզած ըլլան հասկնալ առողջապահութեան դասագիրքի մը սպառման չափը մեր դպրոցներուն մէջ, օրինակի համար՝ Տօքթ. Ն. Տաղաւարեանի «Առողջապահութիւն առտնին և ի պէտս ազգ. երկրորդական վարժարանաց» ծանօթ գործին: Հետաքրքիրներու թիւը կարելի չեղաւ ճշդել. բայց կը խոստովանիմ որ ճշմարիտ անակնկալ մըն էր ինծի համար լսել՝ թէ մեծագոյն մասը սպառած է 4-5 ամսուան միջոցի մէջ, առտնին և ոչ դպրոցական հրապարակի վրայ. Նորանշան յաջողութիւն մը՝ որ քննադատներուն միջէն հարկաւ անցած չէր: Երբեմն ինչ աղէկ բան է քննադատութիւնը, մանաւանդ խըթթանքը որ հազար լռութիւն կ'արժէ գէթ 0ի և 1ի համեմատութիւն մը դրադատական տարազով: Վախնալու բանը գովասանքն է, ըստ իս, երբեմն կեղծաւպատիր և յաճախ իր ծանծաղամիտ տարազին մէջ, որ հին օրէնքէն միացած կարգ մը հրապարակագիրներու բերնին ծամոցն է ի դէպս և յանդէպս: Անճարակ կամ անիրաւ քննադատութեանց արժէքը վրան է արդէն, գնահատելու դժուարութիւն չես կրեր. գովասանքն է միայն որ շուարում կը պատճառէ քեզ, գործերու կամ գործողներու իրական արժէքին առջեւ, ծանօթ պարագայ մը մեր գրական ասպարէզին մէջ:

⁂

Երբ հազիւ երկու երկրորդական վարժարան ունինք, մին հանրային և միւսը մասնաւոր, մայրաքաղաքիս մէջ, հարկաւ մեծ յոյս մը չէր կրնար դրուած ըլլալ Տօքթ. Տաղաւարեան իր գործին «Ի պէտս ազգ. երկրորդական վարժարանաց» վերնագրութեան վրայ: «Առտնին» վերնագիրը կարեւոր դեր մը պարտի ունեցած ըլլալ այդ սպառման մէջ, մանաւանդ Ժիւլ Րօշարի այն սուր առածը թէ «Աւելի դիւրին է հարիւր անձեր հիւանդութենէ զերծ պահել՝ քան մի հիւանդ բուժել» պատշաճապէս զետեղուած «Առողջապահութեան» կողքին ստորոտը: Բայց երբ մեր ընտանեկան երդերուն տակ, օրինակի համար, այնչափ միայն հասկցուէր առողջապահութեան լեզուէն որչափ կարելի է հասկնալ...չին-չունչանկի կամ չան-չին-չունկի մը բարբառէն, և եւրոպական վէպերուն ուսումնասիրութեան չափ գէթ փոյթ չտարուէր առողջապահիկ կանոններու ծանօթութեան ու կիրառման, բանաւոր չէ՞ր ըլլար այդ պարագային շրջել Րօշարի առածը, գոնէ մեր առտնին կենցաղավարութեան նկատմամբ, և ըսել թէ «Աւելի դիւրին է հարիւր հիւանդ բժշկել՝ քան մէկ անձ զերծ պահել հիւանդութենէ:» Բարեբախտաբար Տօքթ. Տաղաւարեանի Առողջապահութեան մեծաքանակ սպառումէն մակաբերելով՝ կրնայ ըսուիլ թէ գիտութեան լեզուէն հասկցող տանտիկիններ կամ բարեխնամ հայրեր չեն պակսիր մեր ընտանեկան յարկերուն տակ, որոնք կը յաջողին շատ անգամ զերծ պահել իրենցները հիւանդութեանց փորձութենէն, առանց տեղի տալու հիպոկրատեան աշակերտի մը ներկայութեան իրենց սեմերէն ներս, կամ առանց ապաւինելու իրենցմէ մէկուն բնական ջերմութեան կէս աստիճան բարձրանալէն.

Տօքթ. Տաղաւարեանի գործին վրայ, որ արդիւնք է խղճամիտ աշխատութեան և բազմակողմանի հմտութեանց, ձեռնհաս անձերու կողմէ շատ նպաստաւոր խօսուեցաւ Արեւելքի մէջ. միայն խծբծանքի համար տեղ չպիտի տրուէր...նմանութեան թերեւս կամ կրկնութեան երկիւղով, թէ և այդ սովորական մարմաջէն տառապողներ դիմեմ ընծեն այս կողմերն ալ:

⁂

Բայց ակամայ ուշս կը դառնայ Վենետիկ, Ս. Ղազարու կղզին, ուրկէ այս յունուարի Բազմավէպին յանձնուած է Տանդէի մէկ հատուածին աշխարհաբար թարգմանութիւնը: Առաջին տպաւորութիւնս սա եղաւ որ...լեզուական դժոխքի մը մէջ կարծեցի ինքզինքս անմահ հեղինակին երեւակայութեան պէս: Թարգմանիչ Հ. Ա. Ղազիկեան յառաջաբանէն կը սկսի դժոխքի կամ գէթ քաւարանի սոսկումը, որ ժամանակ չթողուց ինծի ուշաբերելու՝ թէ ինչ ըսել կ'ուզուէր այդ յառաջաբանով: Ասանկ փորձանքի հանդիպած չէր ոչ Տանդէն և ոչ...աշխարհաբար լեզուն, ոչ ալ այնչափ դժոխատանջ չարչարանք կրած էր տաղաչափութեան արուեստը, Գրիգոր Մագիստրոսէն մինչեւ Հ. Ղազիկեան: Կարդալով թարգմանութիւնը՝ աւելի սարսափ պիտի զգաք Տանդէէն քան դժոխքի բոցերէն և քաւարանի մտատանջութենէն: Նմոյշ մը, եթէ կը հաճիք.

«Ծնայ առ Ցուլեաւ՝ թէպէտ քիչ մ'ուշ էր,
Ապրեցայ ի Հռովմ՝ առ լաւ Աւգոստեաւ,
Երբ պաշտուէին սուտ՝ ստախօս աստուածներ:»

Ամէն մարդ գիտէ «Կապերտ անթափ ի վերայ հնացեալ ձորձոյ»ին հետեւանքը. բայց Հ. Ղազիկեան ինք միայն գիտէ հարկաւ, քանի որ ապրած է Իտալիոյ կապուտակին տակ, այս «մաքարոնիկ» աշխարհաբարին գաղտնիքը: Տանդէի սիրուն, Հայր իմ Ղազիկեան, կը հաճի՞ք ցոյց տալ այդ երեք տողերուն աշխարհաբարի շնորհը գրաբարի մէջ:

Նմոյշ մըն ալ տաղաչափական շնորհէն.

Արդ բարւոյդ համար ինծի հետեւէ.
Փրկեմ պիտի զքեզ սակիցս առաջնորդ
Պի՛լլամ քեզ տանիլ դժոխքին մէջէ,
Ուր պի՛լսես անյոյս ճիչեր հառաչոտ,
Ուր պի՛տեսնես հին հոգիներն դժգոհ,
Որ ցանկան ամէնքը մահուան երկրորդ...

Հապա Տանդէն,—ան ալ անշուշտ պիտի ցանկար «երկրորդ մահուան» եթէ կարդար երբեք Հ. Ղազիկեանի տաղաչափեալ հայ թարգմանութիւնը:

Իսկ ես Տանդէէն աւելի աշխարհաբարին վրայ պիտի ցաւէի, և անկէ ալ աւելի՝ գրաբարին վրայ, եթէ Վեր. Հօր այս թարգմանածոյ նմոյշը, ինչպէս կ'ըսէ ինք, փորձ մը չըլլար պարզապէս, ան ալ—կ'աւելցնեմ ես—Բարեկենդանի մօտերը:

⁂

Ասանկ բարեկենդանցու խաղիկ մըն ալ տեղի ունեցեր է բազմաքահանայ թաղի մը մէջ, Ծնունդի Մեռելոյի երեկոյին, եկեղեցւոյ դրան առջեւ, լուսարարի մը դերակատարութեամբ: Իրիկուան ժամերգութիւնը պիտի սկսի. զանգակը զարնուած է ժամանակին, ժողովուրդը եկեղեցի փութացած, մոմերը վառուած, ամէն բան պատրաստ՝ քահանայի կը սպասուի: Ժամանակը կ'անցնի, եկող գացող չ'երեւար քահանաներէն. լուսարարը, հնարամիտ մարդ, Իւսկիւտարի և Եէնի-Գաբուի նմանօրինակ տագնապներէն խրատուած արդէն, կը դիմէ եկեղեցւոյ արտաքին դրան առջեւ...քահանայ որսալու՝ թողլով Ցայսմաւուրքը գրակալին վրայ: Կը սպասէ հոն գլխաբաց և շապիկով, ինչպէս ժողովուրդը տաճարին մէջ՝ ժամերգութեան սկսելուն, մէկ ժամ գրեթէ: Յանկարծ քահանայ մը կ'երեւայ փողոցին անկիւնէն. «Տէ՛ր հա՛յր,» կը պոռայ լուսարարը Ստենտորի աւաչով: Քահանան կը մօտենայ վախէն դրան առջեւ. «Զի՞ս կանչեցիր:—Այո, այո:—Ինչ կայ որ...:—Քիչ մը ներս հրամմեցէք:— Հիմայ յոգնած եմ, վաղ առտու կանուխ կը հանդիպիմ:—Անանկը չէ, տէր հայր:—Մեռե՞լ կայ որ...:—Չէ, ողջութիւն, բան չի կայ:—Է՛ հապա:—Ժամերգութիւն պիտի սկսինք, տէր հայրերը մէջտեղ չի կան. ժողովուրդը կը սպասէ:» Վերջապէս Տ. Կ***, որ հեռու տեղէ կու գար, կը ստիպուի մտնել ներս և ժամերգութիւնը կատարել լուսարարին հետ գլուխ գլխու:

Իրողութիւնը, երրորդ անգամ կրկնուած, թէև այլանդակ երեւոյթով ու զուարճալի պարագաներով, պիտի կրնա՞նք յուսալ որ անդուարթ ազդեցութիւն մը յառաջ բերէ մեր եկեղեցական վարչութեան շրջանակին մէջ, և վերջ գտնեն այս կարգի գայթակղութիւններ որոնց կրկնութիւնը սակայն բնա՛ւ զուարթ ազդեցութիւն չ'ըներ եկեղեցասէր հասարակութեան վրայ, ոչ Մեռելոցի երեկոյին և ոչ...Բարեկենդանի առաւօտուն, եթէ Կրօն. ժողովը տարբեր նկատումներ չունի պարզել այս միամիտ դիտողութեանց հանդէպ:

ԱՐԷՏ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԹԻՖԼԻՍ, 13 Յունուար 99.

Անցած տարին որ այնքան աննպաստ եղաւ Ռուսահայոց համար, դպրոցներու փակման հետեւանքով, ո՛ և է յիշատակելի մխիթարական երեւոյթ չունի գրեթէ մեր կրթական, ինչպէս նաև գրական գործունէութեան մասին: Այդ տարուան մէջ է որ փակուեցաւ, վերջնական կերպով, Արձագանգը, Աբգար Յովհաննիսեանի այն թերթը որ այնքան օգտակար եղած էր Կովկասի հայ գրականութեան զարգացմանը: Անոր խմբագրապետը, որ միշտ կը պահէ Թիֆլիսի Դրամատան տնօրէնի իր պաշտօնը, հիմա ակամայ քաշուած է բոլորովին հրապարակագրական կեանքէն: Մնացող թերթերն ու հանդէսներն ալ նիւթապէս շատ բարգաւաճ վիճակ չունին: Անոնցմէ մէկը՝ հազարաւոր րուբլիներու պարտքի տակ է. և ուրիշ մը՝ խմբագրականով մը կը յայտարարէ թէ վերջին տարին փակած է 7000 րուբլի պասով:

Եկեղեցական խնդիրներու տեսակէտով ալ վերջացող տարւոյն մէջ, չի կան կարեւոր գործեր: Երեմիա արքեպիսկոպոսի մահը, Ս. Հայրապետին կրկնակի ճամբորդութիւնները Կովկասեան գաւառներուն մէջ եւ մասնաւորապէս Արցախ, ուր ժողովուրդը՝ սերունդէ սերունդ զրկուած էր իր հոգեւոր Պետին օրհնութիւնը ընդունելու բաղդէն, և քանի մը վանքերու ու եկեղեցիներու նորոգման ձեռնարկներ, քիչ շատ արժանաւոր նոր քահանաներ-ձեռնադրութիւններ, ամբողջ հաշուեկշիռը կը կազմեն 1898ի մեր եկեղեցական յիշատակելի դէպքերուն: Դժբաղդաբար կարելի չէ եղած դեռ ազդու միջոցներ ձեռք առնել շրջուն հովիւներու և քարոզիչներու ընտրութեան, վանքապատկան կալուածներու տնտեսութեան, Էջմիածնի վանքին վերանորոգման և կարգ մը նմանօրինակ խնդիրներու մասին: Յուսալի է սակայն թէ Ս. Հայրապետը,—որ հակառակ իր խոր ալեւոյթին՝ ունի միշտ տոկուն և կորովի նկարագիր,—յառաջիկայ տարուան մէջ ձեռք առնէ այս մասին հարկ եղած միջոցները:

Ուրիշ կարեւոր պարագայ մըն ալ Բագուի նաւթահորերուն,— որոնց կարեւորագոյն մասը Հայոց ձեռքը կը գտնուի,—վաճառումն է անգլիական ընկերութիւններու: Յայտնի է թէ այդ նաւթի ճոխ հորերը ոսկիի առատ գանձեր պարգեւեցին իրենց տէրերուն. շատեր քննադատեցին այն անխոհեմութիւնը՝ զոր կ'ընեն անոնք, ձեռքէ հանելով այդ հարստութեան աղբիւրները. ուրիշներ գուշակելով ապագայ աստիճանական սպառում մը արտադրութեան, շատ խոհեմ գտան անոնց վաճառումը, մեծաքանակ գումարներու փոխարէն: Իրողութիւնը սա է սակայն, որ դեռ նաւթահորերուն մէկ կարեւոր մասը Հայերու ձեռք կը մնայ: Ա. Մանթաշեան և Ընկ.ը անգամ, որուն համար ըսուեցաւ թէ երկուքուկէս միլիոն անգլիական ոսկիի վաճառած է իր բոլոր հորերը, տէր կը մնայ միշտ անոնց երկուերրորդ մասին, և մէկ երրորդ մասը միայն կ'անցնի ուրիշ դրամատէրներու ձեռք: Ասկէ զատ, կազմուած են երկու հայ բաժանորդական ընկերութիւններ ալ, նաւթարդիւնաբերութեան նպատակաւ. ասոնց մէկն է «Փարոս» ընկերութիւնը, զոր հիմնած են Ն. Մալխասեան և ուրիշներ: Իսկ միւսը՝ «Բիբի-Հէյբաթ» ընկերութիւնը, զոր հիմնած են Տ. Ս. Թումայեան և Ն. Ս. Ջանումեան:

Այս տարուան գեղարուեստական նորութեանց մասին, նախորդ նամակներուս բաւական տեղեկութիւններ հաղորդած եմ ձեզ արդէն. մասնաւորապէս թատերական գործունէութիւնը քիչ շատ ուշագրաւ երեւոյթ մը ունեցաւ: Բագուի ներկայացումները որքան ալ ընտրուած խաղերու տեսակէտով քննադատելի, և աղքատ՝ ինքնուրոյն հանգամանքէ, սակայն և այնպէս քաջալերուեցան հանդիսականներու խուռն բազմութեամբ, որ բնաւ պարապ չթողուց թատրոնը: Ուրիշ քաղաքներու մէջ, արուեստասէրներու կողմէ ներկայացումներ տրուեցան, որոնք թէև զուրկ արուեստագիտական հրապոյրէ, բայց ամէնուրեք համակրանքով ողջունուեցան: Թիֆլիս այս մասին գրեթէ ամենէն ետ մնաց, թէև, ինչպէս գրեցի արդէն, վերջին ատեններս ունեցանք քանի մը մասնակի ներկայացումներ. վաղն ալ, 14 յունվար, քաղքիս Վրաց Ազնուականներու թատրոնին մէջ ներկայացում մը կը տրուի Տիկին Սաթինիկ Ջմկեանի բեմական գործունէութեան երեսունըհինգամեակին առթիւ: Ներկայացուելիք խաղերն են Սունդուկեանի Էլի մէկ զոհ և Խաթաբալա կատակերգութիւնները և Հարկաւոր չէ թարգմանական ուսումնասիրութիւն մը, ինչպէս նաև Վոյ բի իմ վէչեր փովիլը: Բացի Տիկին Ջմկեանէ, որ Հայ թատրոնին ամենէն հին գործիչներէն է, պիտի մասնակցին ներկայացման թատերասէր Տիկիններ, Օրիորդներ և Պարոններ. դերասանական խումբէն Պ. Պ. Մանդինեան և Տէր-Դաւթեան ստանձնած են կարեւոր դերեր: Յուսալի է որ Թիֆլիսի հասարակութիւնը հանդիսատեսներու խուռն բազմութիւն մը ղրկէ այս ներկայացման, որուն արդիւնքը պիտի յատկանայ ամբողջ երեսունըհինգ տարի հայ բեմին ծառայող արուեստագիտուհիի մը:

Գ. Ե.

ՄՕՐ ԽԱԹՐԸ

Անցած օր առիթ ունեցայ կարդալ գաւառէն եկած նամակ մը: Այդ նամակը գրողը կամ գրել տուողը գաւառացի կին մըն էր որ ուղղած էր զայն իր պանդուխտ ամուսնին: Այստեղ առաջ կը բերեմ այդ գրութեան քանի մը տողերը իբրեւ օրինակ գաւառական բարքի մը որ գրեթէ ամէն ուրեք կը գործադրուի նախնական սկզբունքի մը պէս:

«Որդիդ այլ ևս չափահաս ըլլալով, այս տարի ամուսնացուցինք. թէև ինքը չէր յօժարէր ամուսնանալու, առարկելով թէ դեռ պզտիկ է, սակայն մօրը խաթրը չկոտրելու համար հնազանդեցաւ վերջապէս. և որքան որ կը պնդէր թէ ինքը բնաւ չի սիրեր այն աղջիկը զոր ես կ'առաջարկէի իբրեւ հարսնացու և թէ ուրիշ աղջիկ մը կը սիրէ, բայց կրկին իմ պնդմանս վրայ տղաս չկոտրեց խաթրս ու համակերպեցաւ իմ հաւանածիս հետ կարգուելու»:

Ամէն անոնք որ հետաքրքրուած են գաւառական կեանքը քիչ մը մօտէն ուսումնասիրելու, շատ լաւ գիտեն թէ ինչ ազդեցիկ դեր կը կատարէ հօր կամ մօր խաթրը ամուսնական խնդիրներու մէջ. շատ անգամ ընտանեկան յարկէն դուրս եղող բարեկամներ ալ կ'ունենան իրենց ազդեցութիւնը, միշտ ամուսնութեան վրայ:

Եթէ համոզուած ենք որ ընտանեկան երջանկութեան հիմը ներդաշնակ ամուսնութիւնն է, ատոր հակառակը պիտի ընդունինք անշուշտ թէ ապերջանկութեան գլխաւոր պատճառներէն է աններդաշնակ ամուսնութիւնը:

Եթէ մէկը գաւառային ընտանիքներուն վրայ ուսումնասիրութիւն մը ընել փորձէ, մեծկակ բաժին մը պիտի հանէ այդ «խաթեր համար» կատարուած ամուսնութիւններուն առաջ բերած դժբաղդութեանց: Վերը առաջ բերուած օրինակէն կը պարզուի երկու բռնադատում միանգամայն. նախ որ տղան ինքը դեռ տրամադիր չէ ամուսնանալու կամ տակաւին բաւականաչափ չափահաս չէ, սակայն աննշանակ որդի մը չկոչուելու համար ստիպուած է համակերպիլ իր մօրը բաղձանքին. երկրորդ՝ որ տղան չի սիրեր այն աղջիկը զոր մայրը կ'առաջարկէ իբր հարսնցու, բայց տղան նորէն հարկադրուած է կոտրել իր սիրտը՝ փոխանակ «մօր խաթրը» կոտրելու:

Պէտք չի կայ ըսելու որ այս տողերուն նպատակը անհնազանդութիւն քարոզել չէ ծնողաց դէմ կամ յանձնարարել որ միշտ ամուսնացող զաւակները հետեւին իրենց սրտի թելադրութեանց, առանց կարեւորութիւն տալու իրենց ծնողքին խորհուրդներուն. սակայն կը կարծենք թէ ծնողքներն ալ իրաւունք չունին,—գոնէ ամուսնութեան պէս փափուկ խնդրի մը առթիւ,—առաջնակարգ կարեւորութիւնը իրենց կամքին ընծայել և բոլորովին անտեսել ամուսնացող տղոց տրամադրութիւնները:

Որքան որ Եւրոպա և ուրիշ երկիրներ կ'ընդհանրանայ ամուրի մնալու կամ տարիքը քառասունը անցնելէն ետքը ամուսնանալու վնասակար դրութիւնը, ատոր ճիշդ հակառակը մեր գաւառական ազգայիններուն մէջ հետզհետէ աւելի կ'արմատանայ անչափահաս տղաք և աղջիկներ ամուսնացնելու մոլութիւնը որ պակաս վնասակար կողմեր չունի առաջինէն: Այն պատանին որուն ամուսնանալուն աւետիսը կը տրուէր հօրը՝ վերջերս յիշուած նամակով, դեռ տասնըչորս տարեկան է եղեր: Բժիշկներուն կը թողունք նկարագրել այն ֆիզիքական վնասները որոնց ենթակայ կ'ըլլան այդ տարիքին մէջ եղող տղաքը և աղջիկները իրենց ամուսնութեամբ. բարոյական վնասներն ալ անհաշուելի են. բայց ինչ կրնանք ըսել, քանի որ գաւառի ծնողքները վարակուած են հարս մը ունենալու փառամոլութենէն, որուն առջեւ ամէն նկատում կը փճանայ:

Գաւառացի մայրը իր զաւկին համար մէկ իտէալ միայն ունի, իր որդին միակ բանի մը համար կը պատրաստէ,—ամուսնացնել: Չի խորհիր թէ ինչ դաստիարակութիւն պէտք է տայ իր զաւկին, չի մտածեր թէ ինչ արհեստ պէտք է սորվի տղան, մինչդեռ տղան օրօրոցը եղած ատենէն կը սկսի մտածել և նախապատրաստութիւններ տեսնել զայն ամուսնացնելու համար. շատ անգամ դեռ զաւակները չծնած ալ նշանտուքի արարողութիւններ կը կատարուին:

Ենթադրենք թէ տան մը մէջ կը գտնուին մէկ երկու պատանի որոնց տարիքը տասնըչորսը դեռ անցած չէ. ասոնց մայրը կը դիտէ թէ ինչպէս իր դրացի խաթունը կիներու համախմբումներու մէջ հպարտութեամբ կը խօսի իր հարսին կամ հարսներուն վրայ. «Հարսներս այսպէս են, հարսներս այնպէս են». կա՛մ կը գնահատէ զանոնք կա՛մ կը բամբասէ. երկուքն ալ նոյնն են իրեն համար, կը բաւէ որ վերջապէս հարսի տէր է: Գաւառացի կնոջ աչքին չի կայ աւելի մեծ փառք մը որ գերազանցէ հարս մը ունենալու փառքը. դրացնուհիի խօսակցութեան առարկայ եղող հարսները կը հրապուրեն հարս չունեցող տղոց մայրերը և այս վերջինները տուն վերադարձած ատեննին իրենց էրկան գլուխը կը տանին որ տղան նշանելու պատրաստութիւն տեսնէ:

«Քա՛ մա՛րդ, այս աշխարհը մեռնիլ կայ. եկուր ողջ աչօք սա տղանիս ալ կարգենք մը ով գիտէ ինչ կ'ըլլայ ինչ չըլլայ. պիտի ըսես մը տղանիս դեռ պզտիկ է, համբերէ, գոնէ տասնըհինգ տարեկան ըլլայ, բայց ո՞վ կը երաշխաւորէ որ մինչեւ այն ատեն մենք պիտի ապրինք. եկուր սա տղան կարգենք մը թող երթան կամաց կամաց միասին մեծնան»: Այս է գաւառացի մայրերուն սովորական բանաձեւը զոր կ'ուղղեն իրենց ամուսիններուն, երբ 13-14 տարեկան տղու մը մայր են. իրենց պէտք եղածը հարս մըն է, ինչ փոյթ թէ այդ հարսը դեռ անչափահաս է. գալով հարսնցուի կամ փեսացուի ընտրութեան խնդրին, ամուսնացողներու հաճութիւնը բնաւ նշանակութիւն չունի. հայրերը և մանաւանդ մայրերն են որ իրենց ուզածը և հաւանածը կը նշանեն իրենց զաւկին. և ո՞րն է այն զաւակը որ կը յանդգնի դէմ կենալ իր ծնողքին և մերժել աղջկան մը ձեռքը, եթէ նոյն իսկ իր բոլոր սրտով զայն ատած ըլլայ:

«Կովը ծախենք՝ տղան կարգենք»ի դրութիւնն է որ ամուսնական խնդիրներու մասին կը տիրէ գաւառի ընտանիքներուն մէջ, ինչ որ այնքան սուղի նստած է սակայն իրենց. տեսնուած են անչափահաս ամուսնացող պատանիներ որոնք մէյ մէկ ապուշներ դարձած են հետզհետէ, փոխանակ մտքերնին մշակելու և զարգացեալ երիտասարդներ դառնալու. շատեր մինչեւ իսկ ենթակայ եղած են անդարմանելի հիւանդութեանց: Այս տխուր օրինակները դարձեալ խրատ չեն եղած. կը բաւէ որ գոհացում կու տան իրենց մօր «հարսնամոլութեան»:

ԽՕՍՆԱԿՑԻՆ

ՄԱՀ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻԻՆ

Սոֆիայէն կը գրեն փետր. 2 թուականով.

Սոպրանիէին ատենապետ տօքթ. Եանքուլով ցաւակցական հետեւեալ նամակը ուղղեց իշխանին.

«Բարձրապատիւ Տէ՛ր,

«Երբեք աղէտք մը այսչափ անգորոյն և յանկարծական կերպով չէր հարուածած Ձեր Բարձրութիւնը և Պուլկարիան, որ դժբաղդ է այս պարագային մէջ: Անգութ մահը կանխահաս կերպով խլեց զայն մեզմէ և զրկեց մեզ զայն սիրելու բարեբաղդութենէն, որուն կատարելապէս արժանի էր Ձեր պերճաշուք ամուսինը: Պուլկարիա ցաւի և սուգի մէջ ընկղմած է: Ո՛չ Պուլկարիա և ոչ պատմութիւնը պիտի չմոռնան այդ պերճաշուք իշխանուհին, որուն բարձր առաքինութիւնները կ'ուրախացնէին բոլոր սիրտերը: Սոպրանիէն ի բոլոր սրտէ կը մասնակցի Ձեր վիշտին, և բառերը կը պակսին յայտնելու իր ցաւը. կը խնդրէ Ամենակարողէն կարողութիւն տալ Ձեր Բարձրութեան, տոկալու այս սոսկալի աղէտքին և Ձեզ շնորհելու երկար կեանք Ձեր զաւակաց, չորս որբերուն բարեկեցութեանը համար:»

—Բելկրատէն փետր. 2 թուականով կը հեռագրեն թէ Սվէթ յօդուած մը կը հրատարակէ Պուլկարիոյ իշխանուհիին մահուանը վրայ: Կ'ըսէ թէ իշխանուհին սրտի և միտքի բարձր յատկութիւններու տէր կին մը, մասնաւորաբար տխուր պարագաներու մէջ մեռած է, ծաղիկ հասակի մէջ. թէ ամբողջ Ռուսիա կը մասնակցի Պուլկարիոյ իշխանական գերդաստանին սուգին և թէ ռուս ժողովուրդը յաւիտենական յիշատակ մը պիտի պահէ վաղամեռիկ իշխանուհիին համար:

—Սպանիոյ արքունիքը տասնըչորս օր սուգ պիտի պահէ Պուլկարիոյ իշխանուհիին մահուանը առթիւ:

—Իտալիոյ թագաւորը տասնըհինգ օրուան սուգ հրամայեց արքունիքին համար, փետր. 1էն սկսեալ:

—Գերմանիոյ արքունիքը երեք օր սուգ պիտի բռնէ:

—Աւստրիոյ կայսեր կողմէ Լէօբոլտ-Սալվաթօր արքեդուքսը ներկայ պիտի գտնուի Մարի Լուիզ իշխանուհիին յուղարկաւորութեանը:

—Սոֆիայէն փետր. 3 թուականով կը հեռագրեն թէ Պուլկարիոյ ամէն կողմը շրջաբերականով մը ծանուցուեցաւ թէ նորածին Նադէժտա իշխանուհիին և բոլոր գերդաստանին անդամոց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է:

—Իշխանուհիին մահուան վերջին վայրկեաններուն վրայ նոր տեղեկութիւններ ալ կը հաղորդուին: Բժիշկները երբ հաստատեցին Մարի Լուիզ իշխանուհիին թոքերուն ջրալից պալարները, իմացուցին իշխանին, ըսելով որ ամէն յոյս կորսուած է: Իշխանուհին ալ ըմբռնեց իր հիւանդութեան ծանրութիւնը և ուզեց տեսնել իր զաւակները: Իշխանուհին իր ամուսնոյն ուղղելով խօսքը ըսաւ. «Կը մեռնիմ, բայց միշտ քեզի հետ պիտի ըլլամ և երկնից բարձունքէն պիտի հսկեմ Պուլկարիոյ վրայ, քու վրադ և տղոցը վրայ:» Պօրիս իշխանին դառնալով ըսաւ. «Ջանայ որ օրինակելի իշխան մը ըլլաս:» Ֆէրտինանտ իշխանը և իշխանուհին երկար ատեն զիրար գրկած մնացին: Իշխանը անընդհատ կու լար: Ժամ 8ին Մարի Լուիզ իշխանուհին ինքզինքը կորսնցուց:

—Ուրբաթ օրը Սոֆիա ժամանեցին Քօպուրկի Ֆիլիբ իշխանը և որդին: Ֆէրտինանտ իշխանը երկաթուղիի կայարանին մէջ կը սպասէր անոնց. երբ վակոնէն վար իջան, անմիջապէս Ֆէրտինանտ իշխանին գիրկը նետուեցան և արտասուեցին:

—Ուրբաթ օրը հիւպատոսները, քաղաքապետը, նախկին և նոր նախարարները, Սոֆիայի պահակազօրքերուն սպաները, ամէնքն ալ իրենց կիներով, անցան իշխանուհիին դագաղին առջեւէն որ իշխանական պալատան մէջ պատրաստուած մատուռը դրուած էր: Իշխանուհիին մարմինը ժանեակազարդ անկողնի մը վրայ դրուած է բաց դագաղի մէջ. սպիտակ շրջազգեստ կը կրէ. ձեռքերուն մէջ կան խաչ մը և վարդարան մը: Դագաղին առջեւէն անցնողները կը ծնրադրեն ու կ'արտասուեն, մանաւանդ կիները: Մատուռին մէջ թախծոտ լռութիւն մը կը տիրէ, զոր այցելուներու հեծկլտանքները միայն կը խզեն:

—Իշխանուհիին մարմինը Ֆիլիպէ տարուելէն ետքը Սէն-Լուի կաթոլիկ եկեղեցին մէջ պիտի պահուի, մինչեւ որ կառուցուի դամբարանը:

—Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ հրամանատար Պ. Մուռօ ներկայ պիտի գտնուի Մարի Լուիզ իշխանուհիին յուղարկաւորութեանը:

—Իշխանուհիին յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի չորեքշաբթի առտու եւրոպական ժամ 8ին, լատինական եկեղեցին մէջ: Մարմինը հանդիսական թափօրով երկաթուղիի կայարանը պիտի տարուի և անկէ յատուկ կառախումբով Ֆիլիպէ: Շատ մը իշխաններ Սոֆիա կը սպասուին: Ռումանիոյ թագաւորին կողմէ թիկնապահ զօրավար Քանթաքուզէնօ և Սերպիոյ թագաւորին կողմէ հայրը՝ Միլան ներկայ պիտի գտնուին: Բերլինի արքունիքին մէջ տասնըչորս, Լոնտոնի արքունիքին մէջ՝ տասը, Տարմշթատի արքունիքին մէջ ութ և Սերպիոյ արքունիքին մէջ քսան օր սուգ պիտի բռնեն: Սոֆիայի Ֆրանսական ընդհ. հիւպատոս Բըթիթվիլ դերկոմսը որ Ֆրանսա կը գտնուի, Սոֆիա պիտի վերադառնայ իշխանուհիին յուղարկաւորութեանը ներկայ գտնուելու համար:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՄԷՋ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵՆԷՆ ԱՌԱՋ

Ս. Պատրիարք Հօր կարգադրութեամբ որոշուած եկեղեցական արարողութիւնը՝ Բարձր. Նուպար փաշայի հոգեհանգստեան համար՝ մեծաշուք հանդէսով կատարուեցաւ երէկ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, ի ներկայութեան բարձրաստիճան եկեղեցականաց և ծանօթ աշխարհականաց որոնց հրաւիրագիր ուղղուած էր Պատրիարքարանի կողմէ, և երկսեռ ժողովրդեան ստուար բազմութեան։ Հակառակ անձրևոտ ու ցրտագին օդին, առաւօտուն կանուխ մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն ամէն կարգի ազգայիններ կը փութային Գումգաբու՝ մասնակցելու համար պետական այդ մեծ անձնաւորութեան ու ողբացեալ Հայուն յիշատակին նուիրուելիք հանրային յարգանքին. այնպէս որ, Պատարագէն շատ առաջ, մայր տաճարը լցուած էր արդէն իր ընդարձակ տարածութեանը ու իր բոլոր բաժանումներուն մէջ։

Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը և Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը՝ բարապաններուն աջակցութեամբ՝ եկեղեցւոյ դուռնէն կ'ընդունէին հետզհետէ հասնողները ու կ'առաջնորդէին դասին մէջ որ հրաւիրեալներուն յատկացուած էր։ Պոլսոյ գրեթէ բոլոր եկեղեցիները ներկայացուած էին իրենց քարոզիչ եպիսկոպոսով, վարդապետով կամ աւագերէցով։ Նոյնպէս ազգ. պաշտօնական մարմինները՝ Կրօնական ու Քաղաքական ժողովներ, Տեսուչ Խորհուրդներ, և այլն։ Բողոքական Հայոց ազգապետ Ցակոբ էֆ. Պօյաճեան անձամբ պատասխանած էր իրեն ուղղուած հրաւէրին։ Ցունաց Ս. Պատրիարքը իր կողմէ ղրկած էր Սինոդին օրէնսգէտ խորհրդական Տ. Կոնստանդինոս Պոնձալիտիս արքիմանտրիտը՝ հայագէտ Տիմիթրիոս էֆ. Զօլաքիտէսի հետ։

Մեր բարձրաստիճան եկեղեցականներէն ներկայ էին Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Ցովհաննէսեան՝ ատենապետ Կրօնական Ժողովոյ, Տ. Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Սուքիասեան, Երուսաղէմի պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան, Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ասլանեան, Տ. Եզնիկ եպիսկոպոս Ապահունի, Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս Վեհապետեան ու բազմաթիւ վարդապետներ։ Պատրիարքական Փոխանորդ Սրբազանը բացակայ էր՝ հիւանդութեանը պատճառաւ։

Նուպարեան գերդաստանին կողմէ՝ իբրեւ սգակիր կեցած էին դասին մէջ, Առաքել պէյ Տատեան (Պօղոս փաշայի աները) և եղբայրը Ցովհաննէս պէյ Տատեան, ինչպէս նաև Գէորգ էֆ. Ասլանեան (քենեկալ Պօղոս փաշայի)։

* * *

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

Ժամ 4ին աւարտեցան առաւօտեան ժամերգութիւնները և սկսաւ Պատարագը։

Մայր տաճարը լուսաւորուած էր ակնախտիղ կերպով և աւագ խորանը տօնական օրերու յատուկ շքեղութեամբ զարդարուած։ Ս. Պատրիարք Հայրը Ծննդեան մատուռին մէջ զգեստաւորուելով՝ տաճարը մտաւ հանդիսաւոր թափորով և մատոյց Պատարագը որուն կը սպասաւորէին Տ. Գնէլ և Տ. Վահրիճ վարդապետները ու քահանաներ։ Երգեցողութիւնները կը կատարէին ընտրելագոյն դպիրներ, Պէշճեան Ամիրայի բարեպաշտական առատաձեռնութեամբ պատրաստուած ճոխ շապիկներ հագած։ Խորին երկիւղածութեամբ համակուած կ'երեւար բոլոր ժողովուրդը, արարողութեանց վեհութեան և տաճարին խնկարոյր մթնոլորտին առաջ բերած խորհրդաւորութեանը տակ։ Այս տպաւորութիւնը աւելի եւս սաստկացաւ, երբ սկսաւ հոգեհանգստեան պաշտօնը որմէ առաջ, Պատարագին վերջաւորութեանը մերձեցին, Ս. Պատրիարք Հայրը խօսեցաւ խորիմաստ քարոզ մը որուն մէջ իր համբաւեալ ճոխ պերճախօսութեանը կը միացնէր պարագային տխուր հանդիսաւորութենէն ներշնչուած հոգեկունչ շեշտեր։

* * *

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶԸ

«Իմաստութեամբ շինի տուն և հանճարով կանգնի և խորհրդով լնուն շտեմարանք» Սողոմոնի խօսքը իրեն բնաբան ընտրելով՝ Սրբազան քարոզիչը լայնօրէն բացատրեց զայն, թէ իմաստութիւնը առաքինութեամբ կ'ըլլայ, հանճարը՝ իմացականութեամբ և խոհականութիւնը՝ աշխարհի մէջ վարուելու հնարամտութեամբ ու ամէն գործի մէջ ճարտարօրէն ընթանալով. այս խելացի սկզբունքին հետեւողութեամբ է որ ամէն անհատ կրնայ շինել իր տունը, լեցնել իր շտեմարանը, և օգտակար դառնալ իր ազգին, իր եկեղեցիին ու երկրին որոնք իր տունն են։ Այս երեք յատկութիւնները գերազանցօրէն կը նշմարուէին յանձին Նուպար փաշայի, —յարեց Ն. Ամենապատուութիւն մասնաւորելով խօսքը բարեյիշատակ հանգուցեալին վրայ, —որ հանդիսացաւ ազգին առաջին ու բարձրագոյն անձնաւորութիւնը. իր կեանքով ու գործերովը պատիւ բերաւ հայութեան և իր մահուամբ ընդհանուր ցաւի մէջ կը թողու հայութիւնը։ Ինքը թէև բնակութեամբ ու գործունէութեան ասպարէզով հեռու մեզմէ, բայց սրտով մօտ էր մեզի. օգտակար եղաւ դպրոցներու և դպրութեանց, սփոփիչ կարօտեալներու և աղքատներու։ Բարեպաշտ ապրեցաւ ու սիրեց միշտ իր եկեղեցին. իր դիւանագէտի յաջողութիւնները ու օտարներուն առջեւ վայելած համբաւն ու վարկը չօտարացուցին բնաւ զինքը. պարծանօք կրեց հայ անունը և պանծացուց զայն օտարներուն առջեւ։ Նուպար փաշան ինչպէս իր Ազգին ու Եկեղեցւոյն՝ այնպէս ալ հաւատարիմ հպատակ մնաց Օսմանեան Տէրութեան որուն շահերուն ծառայեց իր բովանդակ պաշտօնավարութեանը միջոցին և կայսերական հրամանով ու հաճութեամբ էր որ բարձրացաւ պետական աւագ աստիճաններու։ Ասոնք եղան իր գլխաւոր նկարագիրը, իբրեւ անհատ՝ իր գործերուն մէջ, իբրեւ քրիստոնեայ՝ իր պարզութեանը մէջ, իբրեւ հայ՝ իր յարաբերութեանցը մէջ։ Սրբազան քարոզիչը հարկ չտեսաւ, այս ընդհանուր տեսութենէն ետքը, Նուպար փաշային կեանքը ու գործերը պատմելու որոնք—ըսաւ—ոչ միայն աշխարհածանօթ են, այլ մանաւանդ իր մահէն ի վեր հրատարակութեանց միջոցաւ նկարագրուեցան ու պատմուեցան ամէն մանրամասնութիւններով։

* * *

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԵՒ ՄԱՂԹԱՆՔ

«Այժմ թողունք բաները ու խօսքերը և դառնանք աղօթքի»։ Այս պարզ փոխանցումով աւարտեց Ս. Պատրիարք Հայրն իր քարոզը—որուն առաջ բերած խոր տպաւորութիւնը չի կրնար տալ դժբաղդաբար այս հակիրճ ամփոփումը—և մաղթեց հանգիստ հոգւոյն մեծանուն հանգուցեալին և երկնային մխիթարութիւնը հայցեց Ն. Բարձրութեան վշտահար ամուսնին ու զաւկըներուն և համայն գերդաստանին համար։

Բոլոր ժողովուրդը սրտեռանդն «ամէն»ներով կը ձայնակցէր հոգեհանգստեան մաղթանքին, զոր վերջացուց Ս. Պատրիարք Հայրը, մաղթելով նաև որ «Տէր Յիսուս Քրիստոս գթութեամբ նայի մեր ամէնուս վրայ, աշխարհի ալէկոծութիւններէն անվտանգ պահէ, և առաջնորդէ միշտ յաջողութեան ու բարօրութեան»։

Քարոզին յաջորդեց հոգեհանգստեան պաշտօնը որ կատարուեցաւ պատկառելի հանդիսաւորութեամբ, մայր տաճարին մէջտեղ, ժամանակցութեամբ ներկայ բոլոր եպիսկոպոսներուն ու վարդապետներուն։ Ս. Պատրիարքն եւս, խորանին առջեւ, պատարագին սպասաւորող եկեղեցականներէն շրջապատուած, մասնակցեցաւ աղօթքներուն, որոնք իրենց դաշն և պատկառոտ երգեցողութեամբ խորունկ տպաւորութիւն մը կը գործէին ժողովուրդին վրայ։ Ս. Պատրիարք Հայրը կարդաց հոգեհանգստեան Աւետարանը և «Ի վերին Երուսաղէմ» շարականին երգեցողութենէն ետքը՝ օրհնութեամբ և պահպանիչով փակեց արարողութիւնը։

* * *

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Ն. Սրբազնութիւնը՝ առաջնորդութեամբ եկեղեցական ու դպրաց դասերուն՝ մայր տաճարի մեծ դռնէն առաջնորդուեցաւ Պատրիարքարան ուր եկան նաև հրաւիրեալները և համախմբուեցան ընդունելութեան սրահին մէջ։ Հոն էին բոլոր եպիսկոպոսները։ Քաղաքական ժողովի անդամներէն Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Եղիա էֆ. Զայեան, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան և Միհրան էֆ. Սէթեան։ Նոյնպէս Տատեան Առաքել և Ցովհաննէս պէյերը, Գէորգ էֆ. Ասլանեան, Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Խաչիկ էֆ. Օտեան, Տրդատ պէյ Տատեան, Ցակոբ էֆ. Ցակոբեան, Մագսուտ էֆ. Հարէնց, Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Արթին էֆ. Ունճեան և ուրիշ ազգայիններ, ինչպէս նաև հայ մամուլի ներկայացուցիչներ։

Ս. Պատրիարք Հայրը բազմեցաւ սրահին ճակատը, իր մէկ քովը ունենալով Ցունաց Ս. Պատրիարքին Ներկայացուցիչը ու միւս քովը Բողոքականաց ազգապետը և նշխարք բաժնեց ներկաներուն որոնք իր աջը համբուրեցին կարգաւ. միևնոյն ատեն, ցաւակցական արտայայտութիւններ եղան Առաքել և Ցովհաննէս պէյերուն և Ասլանեան էֆէնտիին որոնք շնորհակալութիւն յայտնեցին ի դիմաց Նուպարեան ընտանիքին։ Ցետոյ Տ. Կոստանդինոս արքիմանտրիտը ոտքի ելլելով, ֆրանսերէն հակիրճ բանախօսութիւն մը արտասանեց. Նախ և առաջ իր հոգեւոր պետին կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց մեր Ս. Պատրիարքին որ քանի մը օր առաջ Պատրիարքարանի գործակատարը Փէնէր ղրկելով Ն. Ամենապատուութեան որպիսութիւնը հարցուցած էր հիւանդութեանը առթիւ, և Ն. Սրբազնութեան եղբայրական ողջոյնները հաղորդեց. շնորհակալութիւն յայտնելով նաև այս հոգեհանգստեան արարողութեան ներկայ գտնուելու համար ղրկուած հրաւէրին առթիւ, Ցունաց Ամեն. Ս. Պատրիարքին ցաւակցական զգացմանց թարգման հանդիսացաւ Նուպար փաշայի նման նշանաւոր անձնաւորութեան մը մահուան համար, զոր իրաւամբ կ'ողբայ, ըսաւ, հայ ազգը, և յարգական ու մխիթարական խօսքերով աւարտեց բանախօսութիւնը։ Ամեն. Օրմանեան Ս. Պատրիարքը պատասխանեց զգածուած շեշտերով, ինքն ալ ֆրանսերէն լեզուաւ, և բացատրելով այս կորուստին առաջ բերած դառն տպաւորութիւնը, ըսաւ թէ այս տխուր պարագային մէջ Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ հոգեւոր պետին կողմէ արտայայտուած համակրանքը ու ցաւակցութիւնը խորապէս կ'ազդեն հայ ազգին և անոր Պատրիարքին վրայ, և խնդրեց Գեր. արքիմանտրիտէն որ փոխադարձաբար մատուցանէ իր շնորհակալութիւնը ու եղբայրական ողջոյնները հաղորդէ Ամեն. Տ. Կոստանդիանոս Պատրիարքին։

Համակրական խօսքեր փոխանակուեցան նաև Ս. Պատրիարքին ու Բողոքականաց Ազգապետ էֆէնտիին միջեւ, որմէ ետքը ներկաները հետզհետէ հրաժեշտ առին Ն. Ամենապատուութենէն և մեկնեցան։

* * *

Երկու բառով ընդհանուր տպաւորութիւն մը յայտնելու համար երէկուան յիշատակելի հանդէսին վրայ, չենք կրնար աւարտել այս նկարագրութիւնը առանց ըսելու որ, թէ՛ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կատարուած սրտայոյզ արարողութիւնները ու Պատրիարքական քարոզը, թէ՛ տաճարին մէջ համախմբուած ժողովրդեան սգակիր ու զգածուած երեւոյթը և թէ՛ յետոյ Պատրիարքարանի մէջ արտայայտուած ցաւակցական զգացումները, համեստ՝ բայց անկեղծ մեծարանք մըն էին ողբացեալ Նուպար փաշայի յիշատակին նուիրուած։

Վերջին պահուն ցաւով կ'իմանանք Ազգ. Պատրիարքարանի դիւանապետի օգնական **ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԹԱԹԱՐԵԱՆԻ** մահը, երկարատեւ հիւանդութենէ մը հետեւանքով։ Հանգուցեալը, Պատրիարքարանի մէջ իր ունեցած պաշտօնէն զատ, ծանօթ էր նաև իր հնախօսական հմտալից յօդուածներովը, որոնք այնքան ախորժով կը կարդացուէին։ Աշխատող մըն էր իբրեւ դիւանագիր և պրպտող ու հնախոյզ գրող մը ազգ. թերթերուն մէջ։ Մասնաւորապէս կ'աշխատէր գաւառային վանքերու պատմութիւնը պատրաստելու որ իր նախասիրական ճիւղն էր։ Ատենօք միջին կերպով մասնակցած էր նաև Արեւելքի խմբագրութեան ուր համակիր յիշատակներ թողած է։ Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը Մայր Եկեղեցւոյ մէջ։

ԱՍԼԱՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ասլանեան տրամադիր չերեւար ընդունելու Վանայ առաջնորդական տեղապահի պաշտօնը զոր Ազգ. Վարչութիւնը յանձնեց անոր՝ իր ուրբաթ օրուան նիստին մէջ։ Որչափ ալ որ ցաւով իմացանք Ասլանեան Սրբազանի հրաժարելու այս միտումը, չենք կրնար սակայն թէ գաւառային հովուութենէ խոյս տալու տրամադրութիւն մը եղած ըլլայ որուն հակառակը գործնականապէս ապացուցած է Իզմիրի Նախորդ առաջնորդը գաւառներու մէջ վարած իր պաշտօններով. միայն թէ, Տ. Ներսէս եպիսկոպոս իր պատճառաբանութիւնները ունի որոնք երբ նկատողութեան առնուին Ս. Պատրիարքին և Վարչութեան կողմէ ու հնարաւոր եղած սահմանին մէջ դիւրութիւններ ընծայուին, տարակոյս չի մնար որ Ն. Գերապատուութիւնը իրմէ սպասուած պատրաստակամութիւնը անգամ մըն ալ ցոյց տալով ճամբայ կ'ելլէ։ Վանայ առաջն. Նորընտիր տեղապահին վարանման գլխաւոր շարժառիթը սա է թէ աղքատ և հայաշատ գեղջերուն կրօնափոխական հոսանքը կասեցնել կարենալու համար՝ քարոզութիւնը միայն չի բաւեր, այլ դրամ ալ պէտք է։ Արդ, ինչպէս շաբաթ օրուան թուով ծանուցինք, Քաղաքական Ժողովին և Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն ոմանք՝ Վանէն հասած նամակներու ընթերցման տպաւորութեանը տակ՝ ինքնաբերաբար մէջ մէկ նպաստ ստորագրուած են որ կարեւոր գումարի մը կը հասնի, և կը յուսանք թէ ազգին միւս հարուստներն ալ նոյն կարեկից զգացումէն շարժեալ՝ հետեւին այս ազնիւ օրինակին։ Արդէն, Ս. Պատրիարք՝ Խառն Ժողովին որոշմամբ՝ կայսերական կառավարութեան գթութիւնը պիտի հայցէ Վանայ գեղերուն մէջ տիրող չքաւորութեան ու աղքատութեան վրայ, նպաստ մը խնդրելով։

Այս յուսատու պայմաններուն մէջ, Տ. Ներսէս եպիսկոպոս պատճառ մը չ'ունենար այլեւս, մերժելու հովուական այն պաշտօնը որուն համար իր անձնուիրութեանը կոչում կ'ըլլայ ո՛չ միայն Պատրիարքարանի կողմէ, այլ և մայրաքաղաքս գտնուող Վանեցի ազգայիններու կողմէ այնքան անձկագին կերպով։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Յաջորդաբար քանի մը նամակներ ստացած ենք, մէկը քահանայի մը կողմէ, որոնք կ'առաջարկեն որ Տ. Խաչատուր Ա. քահանայի յիշատակին դամբարան մը կառուցանելու տեղ, զոր առաջարկած էր Սամաթիայէն ազգային մը Արեւելքի մէջ, բարեյիշատակ երէցին ծուխերուն կողմէ նուիրուելիք նպաստները յատկացուին հանգուցեալին աղքատ քոյրերուն ու երեցկնոջը, ինչպէս նաև Ենի-Գափուի մէջ իր հիմնած աղքատանոցին։ Այս առաջարկութիւնները աւելի բանաւոր են և աւելի նպատակայարմար, և տարակոյս չունինք որ նկատողութեան պիտի առնուին բարեսէր ազգայիններու կողմէ որոնք կ'ուզեն իրական կերպով պատուել հանգուցեալ քահանային յիշատակը. դամբարանէն առաջ նախ պէտք է որ իր ընտանիքը անօթի չմնայ ու աղքատանոցը չփակուի. պարզ և անշուք տապանաքար մըն ալ կը բաւէ անոր գերեզմանին համար, քանի որ ողորմածութեան հետ պարզութիւնը եղաւ իր նշանաբանը քառասուն տարուան քահանայագործութեանը միջոցին։ Յայտնուած այս փափաքներուն ու առաջարկութիւններուն գործնական ձեւ մը տալու լաւագոյն ճամբան է, մեր կարծիքով, Պատրիարքարանի կողմէ յանձնաժողով մը կազմել, որուն անդամակցելու տրամադիր ազգայիններ չեն պակսիր։

—Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ օրը յանձնարարեց Ենիգաբուի քարոզչին և Թաղ. Խորհուրդին որ հանգուցեալ Տ. Խաչատուր քահանային ծուխերը տեղւոյն փոխ-աւագերէցին Տ. Պօղոս քահանային և անոր երեք դասակից քահանաներուն վրայ բաշխուին, պայմանով որ անկէ գոյացած հասոյթին կէսը հատուցուի հանգուցելոյն երէց կնոջ։

ՖԻԼԻՊԷԻ ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Ֆիլիպէէն մեզ կը հաղորդեն թէ՝ Պուլկարիոյ վախճանեալ Մառի Լուիզ իշխանուհին յուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու համար, Ֆիլիպէի վաճառականաց դասուն կողմէ պատգամաւոր ընտրուած է Միհրան էֆ. Շամտանճեան որ այսօր (Բշ.) Սոֆիա պիտի երթայ Ֆէրտինանտ իշխանին ներկայանալու, և հանգուցեալ իշխանուհւոյն դագաղին վրայ դնելու համար բնական ծաղիկներէ հիւսուած գեղեցիկ պսակ մը՝ յատկապէս ապսպրուած Վիէննայէն։ Ֆիլիպէի հայ վաճառականները բաց ատոր 1000 Փր. արժողութեամբ արծաթեայ շքեղ ծաղկեպսակ մըն ալ յանձնարարեր են որ պիտի զետեղուի իշխանուհւոյն վերջին օթեւան-դամբարանին մէջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանէ Ազգ. Պատրիարքարանի

Բնիկ Ամասիացի և բազում տարիներէ ի վեր Եգիպտոսի Աղեքսանդրիա քաղաքին մէջ հաստատուած վաճառական Ցովսէփ էֆ. Չէրքէսեան վախճանած է յիշեալ քաղաքին մէջ։

Տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյն խնդրանաց համաձայն կը հրաւիրուին հանգուցելոյն օրինաւոր ժառանգորդներն, որ իրենց օրինաւոր ժառանգորդ ըլլալը հաստատող պաշտօնական վկայագիր ի ձեռին ներկայանան յիշեալ Թաղ. Խորհրդոյ ի ստանալ իրենց ժառանգական իրաւունքն։

(Կնիք Ազգ. Պատրիարքարանի)

Ց. Ոսկան էֆ.ի Արեւելքի շաբաթ օրուան թիւով հրատարակած յօդուածին մէջ տպագրական երկու վրիպակներ սպրդած են.

Գ. սիւնակ. «որ իրենց ուսուցիչները այնչափ չքաւոր են» պիտի ըլլայ «որ իրենց ուսուցիչները այնչափ շքաւորեն»։ Քանի մը տող վարը՝ «ինքն իրեն քէն ըրած է Ց. Ոսկան» պիտի ըլլայ «քէն ըրած է Ց. Ոսկանին» կամ ինչպէս քիչ մը վարը կրկնուած է՝ Ց. Ոսկանին հետ։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1899 Տարւոյ
Սեպհականութիւն Ս. Փրկչի զգային
Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 2 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, միջին յարկ թիւ 48, 49, 50։ (Կնիք)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԿԼԻՔԱՆ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅՆ ՏԱԳՆԱՊԸ. — Լոնտոնէն կը գրեն Տէպաի.

«Ասկէ առաջ ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրած էի կրօնական այն խնդրին վրայ որ այնչափ կը զբաղեցնէ Անգլիացիները և կրնայ աւելի կամ նուազ հեռաւոր ժամանակի մը մէջ երկու մասի բաժնել Անգլիան։ «Հակածիսական» շարժումը առաջ կ'երթայ և պարապ տեղը չէ որ Սըր Ուիլեըմ Հարքորդ իր աջակցութիւնը կը նուիրէ անոր։ Այսօր հանրային կարծիքը յուզուած է հակածիսականներու յայտնութիւններէն, և հաւանական կ'երեւայ որ, եթէ կուսակցապետները անգործ մնան, զուտ կրօնական շարժում մը առաջ պիտի գայ, պիտի ընդարձակուի և պիտի խախտէ Անգլիոյ ժողովուրդը։ Ուրեմն կարեւոր է այս միջոցիս համառօտակի պարզել իրողութիւնը։

«Ծիսականները հաստատուած եկեղեցիին այն երէցներն են որոնք քիչ քիչ անկլիքան ծէսին մէջ մտցուցին հռոմէական կաթոլիկութենէ փոխ առնուած եւ բուն իսկ անկլիքաններու կողմէ մերժուած կարգ մը պաշտամունքներ, ինչպէս են խունկի գործածութիւնը, Խաչը պաշտելը, Ս. Կուսին աղօթելը, խոստովանանքը և եկեղեցական զգեստներու գործածութիւնը։ Հակածիսականները կ'ըսեն թէ այդ պաշտամունքները այնչափ կը զարգանան յարաճուն կերպով որ Անգլիան աստիճանաբար «Հռոմի եպիսկոպոսին» տիրապետութեանը տակ պիտի մտնէ։ Անգլիական Միացեալ Եկեղեցիին, — հակամաքրակրօններու ընկերակցութիւն —, նախագահ Լորտ Հալիֆաքս պարծեցած է թէ հազարաւոր կղերականներ իրեն հետ կը քալեն դէպ ի անկլիքաններու և կաթոլիկներու միութիւնը։ Կարտինալ Վոկան, քանի մը տարի առաջ հրատարակուած գիրքի մը մէջ, կարծիք կը յայտնէր թէ անկլիքան Եկեղեցին տագնապ մը պիտի ունենայ և յոյս կը յայտնէր թէ այն օրը երբ Անգլիոյ մէջ կատարուի Եկեղեցիին և Պետութեան անջատումը, անկլիքան Եկեղեցին վերստին պիտի մտնէ Քրիստոսի փոխանորդին գերակշռութեանը տակ։ Եթէ նկատողութեան առնենք մէկ կողմէ Սըր Ուիլեըմ Հարքորդի նման եռանդուն անկլիքաններու և միւս կողմէ հակամաքրակրօններու և կաթոլիկներու վկայութիւնները, կը տեսնենք թէ իրականապէս կրօնական խնդիր մը կայ։ Այս համոզմամբ է որ երեւան ելած է հակածիսական շարժումը որուն պետը կրնայ համարուիլ Սըր Ուիլեըմ Հարքորթ։

«Սըր Ուիլեըմ Հարքորթ կը գանգատի թէ այն կղերականները որոնք անկլիքան ծէսը հռոմէականացնելու ձգտող պաշտամունքները ընդունած են, բազմաթիւ են և թէ եպիսկոպոսներուն պարտքն է զանոնք կարգի հրաւիրել ու պատժել ինչպէս կը հրամայէ իրենց օրէնքը։ Սըր Ուիլեըմ կ'ըսէ նաև թէ եպիսկոպոսները թոյլ են և չափէն աւելի կը գործածեն իրենց վէթոյին իրաւունքը։ Անգլիական օրէնքին համաձայն, աշխարհական մը կրնայ կղերականի մը դէմ դատ բանալ, եթէ թեմին եպիսկոպոսը իր վէթոն չի տայ. արդ, եպիսկոպոսները յաճախ կ'արգիլեն անկլիքան քահանաներու դէմ բացուած դատերը։ Այս պարագան ամէնէն աւելի Սըր Ուիլեըմ Հարքորթի խիստ դիտողութիւններուն առարկայ կ'ըլլայ։ «Պէտք է, կ'ըսէ, վերջնական բան մը ընել այս վէթոյին և զայն գործադրողներուն նկատմամբ։» Սըր Ուիլեըմ Հարքորդ կ'առաջարկէ հաստատել աշխարհական ընդարձակ կազմակերպութիւն մը, որ ամէն թեմի մէջ պաշտօնեաներ ունենայ՝ ծանօթագրելու կղերականներու օրինազանցութիւնները։ Այդ պաշտօնեաներու տեղեկագիրները ներկայացուին եպիսկոպոսներու որոնք պարտաւորուին պատժել յանցաւորները։ Այս տեղեկագիրներուն հետ, որոնք հասարակաց կարծիքին վրայ ալ ազդեցութիւն գործելու նպատակաւ պիտի հրատարակուին, ուրիշներ ալ պատրաստուին այն հրատարակութիւններուն վրայ որոնք կը շրջաբերին կրօնական միաբանութիւններուն և մանաւանդ վարժարաններուն մէջ, և որոնք օրէնքին հակառակելու ձգտում մը ունին։

«Իրապէս այս ամէնը օրինազանցութեան պարզ խնդիրներ են։ Անկլիքան Եկեղեցին, ինչպէս կ'ըսէ Սըր Ուիլեըմ Հարքորթ, հաստատութիւն մըն է զոր օրէնքը հիմնած և օժտած է։ Խորհրդարանը հաստատած է զայն և օրինագիրքին մէջ կայ, ինչպէս են երեսփոխանական ընտրութեան և պատուաստի օրէնքները։ Անոր ծագումը ոչ թէ կրօնական այլ աշխարհական շարժում մըն է։ Ուրեմն ասկէ այնպէս կ'երեւայ թէ կառավարութեան համար շատ դիւրին է ըմբոստ կղերականներուն յարգել տալ օրէնքը. բայց բուն իսկ դժուարութիւնը հոս է որ պահպանողականներուն մէջ ծիսականներ և հակածիսականներ կան. ինչպէս նաև ազատականներուն մէջ։ Եթէ կրօնական խնդիր հանուի, քաղաքական կուսակցութիւններուն մէջ անմիջապէս երկպառակութիւն պիտի մտնէ։ Այս պատճառաւ է որ թէ՛ ազատականներու և թէ՛ պահպանողականներու պետերը չեն պատասխաներ Սըր Ուիլեըմ Հարքորթի հրաւէրին. բայց կրնայ ըլլալ որ հանրային կարծիքը օր մը ստիպէ զանոնք, և ան ատեն Անգլիա ամէնէն ծանր տագնապը պիտի անցընէ։ Ո՛վ կրնայ ըսել թէ մօտերս պիտի չծագի։»

Պ. ՊԱԼՖՈՒՐԻ ՃԱՌԸ. — Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Անգլիոյ գանձուց նախարար Պ. Պալֆուր անցեալ օր Մանչէսթըրի մէջ ճառ մը խօսեցաւ որուն արտաքին խնդիրներու վերաբերեալ մասը նշանակութեան արժանի է։ Պ. Պալֆուր որ տարի մը առաջ ըսած էր թէ օտար լրագիրները բան մը չեն հասկնար անգլիական գործերէն, այս անգամ ալ յայտարարեց թէ օտար դիւանագէտներն ալ լրագիրներէն աւելի բան մը չեն գիտեր, և յարեց.

«Եթէ կ'ուզէք որ ձեզի օրինակ մը տամ այն դժուարութեան համար զոր ազգ մը կը կրէ ուրիշ ազգի մը ըրածը հասկնալու համար, թոյլ տուէք երկու նմոյշ ներկայացնեմ ձեզ թէ ամէնէն ձեռնհաս դիտողները ի՛նչպէս կը դատեն մեզի։ Ես, բնականաբար, միջոցներ ունիմ գիտնալու թէ օտար նախարարները ի՛նչ կարծիք ունին անգլիական քաղաքականութեան վրայ։ Քիչ մը զուարճանալով, քիչ մը զարմանալով և քիչ մը երկիւղով հաստատեցի թէ այդ ձեռնհաս դիտողները, վերջին տարիներու մէջ, բոլորովին հակընդդէմ և հակասական դատողութիւններ ըրած են և թէ այդ երկու դատողութիւնները, փոխադարձաբար հակընդդէմ, սխալ են։ Դեռ շատ չեղաւ, այդ ձեռնհաս դիտողները ընդհանրապէս սա գաղափարը ունէին թէ Անգլիա մեծ պատերազմի մը վտանգին առջեւ ամէն բան ընդունելու տրամադիր է։ Ուղղակի անարգանքէ մը զատ չի կայ բան մը որ չընդունէինք։ Այս տեսակէտը քանի մը ամիս առաջ կրնար օգտակար ըլլալ։ Հիմա նոր մը կայ այն է թէ Անգլիա ա՛յնչափ պատերազմասէր ու պատերազմիկ եղած է և այնչափ համոզուած է մենէ աւելի տկար և ենթադրական հակառակորդի մը վրայ յարձակելու, որ պատրաստ է եթէ կռիւի պատճառ մըն ալ չըլլայ, ինք ստեղծելու, որպէս զի ջախջախէ այդ հակառակորդը քանի որ ժամանակ է։ Դիտեցէ՛ք թէ այդ երկու կարծիքը ունեցող անձերը միևնոյն են։ Ասոնք անպատասխանատու քննադատողներ և լրագրապետներ են որոնց նպատակն է յուզում առաջ բերել ցամաքային Եւրոպայի այս կամ այն մայրաքաղաքին մէջ։ Այդ քննադատութիւնները սա օգուտը ունին թէ կը գիտցուի որ միւս ազգերը ի՛նչ կը խորհին, ի՛նչ ընթացք պիտի բռնեն ո և է պատահականութեան մէջ, ի՛նչ հնարաւորութիւններու վրայ յոյսերնին դրած են, և թէ ի՛նչ բանէ կը վախնան. բայց արհեստով փորձառու այդ դիտողները երկու անհաշտելի և հակասական դատաստաններ ըրին, որոնց և ոչ մէկը ներկայացուցած է այս երկրին հանրային կարծիքին հոսանքը։ Չէ եղած ժամանակ մը որ պատրաստ չըլլանք ի հարկին զինուորութեամբ պաշտպանելու մեր պատիւը ու շահերը, և ոչ մէկ ատեն մտադիր եղած ենք ու պիտի ըլլանք պատերազմ գրգռելու . . .»

Ֆրանսական լրագիրները Պ. Պալֆուրի այս խաղաղասէր յայտարարութեան վրայ խօսելով, կը հարցնեն թէ ուրեմն ի՛նչ բանի համար է այնքան կատարուելիք նաւային շարժումը. ի՛նչ են այն պատերազմասէր ճառերը որոնք ոչ թէ յուզում առաջ բերել ուզող լրագրապետներ կ'արտասանեն, այլ Պ. Պալֆուրի պաշտօնակից նախարարներ. ի՛նչո՞ւ միշտ հակասութիւն կայ մը Անգլիոյ նախարարներուն մէջ. ի՛նչո՞ւ համար Պ. Պալֆուրի պաշտօնակից մը վեհապետի մը համար օր մը ուրիշ կերպ կը խօսի և օր մըն ալ անոր դաշնակցիլ կ'ուզէ։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Շանկայէն կը հեռագրեն անգլիական լրագիրներուն թէ Նանքինը օտար վաճառականութեան համար բաց պիտի ըլլայ ապրիլ 1էն սկսեալ։

—Թայմզ կ'իմանայ թէ 2,300,000 անգլիական ոսկիի և հարիւրին 5 տոկոսով չինական փոխառութիւնը կնքուած է։ Այս փոխառութիւնը երաշխաւորուած է չինական կառավարութեան կողմէ որ ապահովութիւն տուեր է Բէքինի անգլիական դեսպանին թէ հիւսիսային Չինաստանի երկաթուղին, որ այդ փոխառութեան երաշխաւորութիւնն է, օ և է տէրութեան պիտի չտրուի։

—Բէքինի անգլիական դեսպանը ծանուցած է չինական կառավարութեան թէ չ'ընդունիր հիւսիսային Չինաստանի երկաթուղիին նոր տնօրէնը, մինչեւ որ նախորդին, Պ. Հուի դէմ եղած ամբաստանութիւնները չքննուին։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ. — Փիլիպպեանց բնիկներուն Հոնկ-Քոնկի յանձնաժողովը բողոքագիրներ կ'ուղղէ Ամերիկացիներու քաղաքականութեանը դէմ և կը յայտարարէ թէ Փիլիպպեանց ամբողջ ժողովուրդը Ակուինալտոյի կը հետեւի։ Կը բողոքէ ամերիկեան կառավարութեան այն մերժումին դէմ որով չէ ուզած Փիլիպպեանց կառավարութեան ներկայացուցիչներն ալ ընդունիլ ամերիկեան քննիչ յանձնաժողովին մէջ։ Այս վերջինը եթէ Փիլիպպեանց կառավարութեան բարեկամական աջակցութիւնը չվայելէ, պիտի չկրնայ հասկնալ Փիլիպպեանց արդի կացութիւնը և բնիկներուն նպատակը։ Հոնկ-Քոնկի Փիլիպպեանց յանձնաժողովը կը բողոքէ նաև Մանիլայի մէջ ամերիկեան զինուորներուն գործած բռնութեանց դէմ։

—Մ. Նահանգներէն նորէն զինուոր պիտի ղրկուին Փիլիպպեանները։ Երեք զօրագունդ քանի մը օրէն Մանիլա պիտի ղրկուին։

—Զօրավար Րիոս հեռագրեր է Մատրիտ թէ Նեկրոս կղզին մէջ գերի ինկած սպանիացի սպաները և զինուորները արձակուած են և հիմա Զամպոանկա կը գտնուին։ Ձեռնարկներ կ'ըլլան Իլօ-Իլօյի մէջ գտնուած գերիներն ալ ազատելու։

ԶԷՆԸՆԿԷՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Բեդերսպուրկէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն.

Ժուռնալ տը Ս. Բեդերսպուրկ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան օրկանը, կ'ըսէ թէ 30 դեկտ. և 12 յունուար թուական շրջաբերականներուն պարզած կէտերը, ընդհանուր զէնընկէցութեան համար, ռուս կառավարութեան վերջնական ծրագիրը չեն կազմեր։ Տէրութիւններուն անկ է մէկ կողմ ընել իրենց անընդունելի դատած կէտերը և աւելցնել այնպիսի կէտեր՝ որոնք յառաջիկայ վիճաբանութեանց կարենան հիմ ըլլալ։

ԻՏԱԼԻՈՅ Երեսփ. Ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, ընտրութեանց յանձնաժողովին տեղեկագրին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած միջոցին, Նախարարապետ զօրավար Բելլու յայտարարեց թէ չ'ընդունիր այնպիսի բանաձեւ մը որ բացարձակապէս հրաւիրէ կառավարութիւնը ընդհանուր ներում մը առաջարկելու։ Նախարարապետը հրաւիրեց ժողովը քուէարկել Րիչիօ երեսփոխանին բանաձեւը որ կ'առաջարկէ հաւանիլ ընտրութեանց յանձնաժողովին եզրակացութեանցը։ Զօրավար Բելլու վստահութեան խնդիր հանեց։ Պ. Րիչիոյի բանաձեւը ընդունուեցաւ ստուար մեծամասնութեամբ։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Կոլուա կը հերքէ այն լուրը թէ վճռաբեկ ատեանի բոլոր ճիւղերը մտադիր ըլլան վերսկսիլ պատժական ճիւղին քննութեանը։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Սարտէնիայի մէջ երաժշտութեան վարժարանին ուսանողները նուագահանդէս մը տուին ֆրանսական հիւպատոսարանին առջև և համակրական ցոյցեր ըրին ֆրանքօ-իտալեան առեւտրական դաշնագրին համար։ Ամբոխը ծափահարեց Իտալիոյ ազգային երգը, Մարսէյեզը և Կարիպալտիի երգը։ Հիւպատոսարանը դրօշ պարզեց։ Բազմաթիւ անձեր գացին իրենց համակրութիւնը յայտնելու ֆրանսական հիւպատոսին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ Երեսփ. Ժողովը անցեալ երեքշաբթի քուէարկեց երկրին ցամաքային բանակը աւելցնելու օրինագիծը։ Ըստ այնմ զէնքի տակ գտնուող զօրքերու թիւը 57,000էն պակաս և 95,000էն աւելի պիտի չըլլայ։

ՀՌՈՄԷՆ կը հեռագրեն թէ Րամփոլլա կարդինալը, Պապին անունով, յայտարարեր է Վատիկանի ռուս դեսպան Պ. Չարիքովի թէ Լէոն ԺԳ. միշտ իր ազդեցութիւնը պիտի բանեցնէ ամէն ազգերու կաթոլիկներուն վրայ՝ օգնելու համար Ցարին խաղաղասէր գաղափարին, նոյն իսկ Վատիկան եթէ չհրաւիրուի մասնակցիլ ընդհանուր զէնընկէցութեան դեսպանախորհուրդին։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. —Իւլայի Ա. աստիճան և Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Մէքքէի նուիրական վայրերու նոր տեսուչ Ահմէտ էֆ.ի։

—Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ վճռաբեկ ատեանի Հուգուգի ճիւղին անդամ Րէշիտ պէյի։ Դ. կարգի Օսմանիէ' Պիզա գաւառին ոստիկան-զինուորներու գնդապետ Համի Մէհմէտ պէյի։

—Բ. կարգի Շէֆգաթ' Օսմ. պանքայի տնօրէնի օգնական Բանձիրի պէյի կնոջը։

ԳԱՏՐԸ ԿԻՃԷՍԻ. —Պոլսոյ Դատաւորին պատրաստած մէկ վճռագրին համաձայն վաղը գիշեր պիտի կատարուի Գատըր կիճէսիի տօնը։

ԼԻԱԳԱԹԻ ՇՔԱԴՐԱՄ. —Լիագաթի ոսկի շքադրամ տրուեցաւ Պետական Խորհուրդի օրէնսդիր ճիւղին անդամ Տիլպէր Ջարեհ էֆ.ի։

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ. —Իգտամ երէկուան թիւին մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

«Կարգ մը խռովարարներ, որոնք անդորրութիւնը խանգարելը միջոց մը ընտրած են իրենց անձնական անիծեալ նպատակները իրականացնելու, առանց գիտնալու թէ մարդկութեան սիրտերը ընդհանրապէս և մեծ տէրութիւնները մասնաւորապէս խաղաղութեան պահպանման կը բաղձան, Ռումէլիի նահանգաց մէկ քանիին մէջ կարգ մը չարամիտ ձեռնարկներու մղձաւանջին կը հետամտին։ Ասոնց դաս մը ըլլալու համար, ռուս կառավարութեան պաշտօնաթերթը յանկարծ յօդուած մը հրատարակելով բացարձակապէս ըսած է որ քոմիթէճիները եթէ խռովութիւն մը հանելու ձեռնարկեն, ո՛չ Ռուսիա և ոչ ալ ուրիշ տէրութիւն մը պիտի հաւանին։ Միւս կողմէ Բեդերսպուրկէն մեր ստացած մասնաւոր տեղեկութիւններուն նայելով, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը, այս մասին վերջնական ու պաշտօնական զեկոյցներ ըրած ըլլալով, որոնց որ անկ է, խռովարարական շարժումները արգիլելու համար հարկ եղած ձեռնարկը եղած է։ Ռուս կառավարութիւնը այս կերպով նոր հաւաստիք մը տուած է իր խաղաղասիրութեան և բարեկամութեան։ Գերմանիոյ կառավարութիւնն ալ նոյն ձեռնարկը ըրած և նոյն ընթացքին մէջ գտնուած է։»

— Սապահ կ'ըսէ թէ Աւստրիա ալ նոյն զեկոյցը ըրած է։ Որոշուեր է նաև միջոցներ ձեռք առնելով ցրուել խռովարարներու խումբերը։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Իգտամ իր երէկուան թիւին մէջ հետեւեալը կը գրէ.

«Փոլիդիքէ Քօռէսփօնտէնց ալ կէս-պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ Մակեդոնիոյ ժողովուրդը ապստամբելու տրամադիր վիճակի մէջ չէ և թէ խռովարարները ո և է կերպով չկրնալով քրիստոնեայ հաւատարիմ ժողովուրդը խռովութեան դրդել, ամօթապարտ մնացած են։»

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ. —Օսմ. սահմանագլուխին վրայ անդորրութիւնը ապահովցնելու նպատակաւ օսմ. կառավարութիւնը օրինաւոր քննութիւն կատարել և պահականոցներ շինել տուած ըլլալով, սերպ կառավարութիւնը Կ. Պոլսոյ իր դեսպանին միջոցաւ Թագրիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, յայտարարած է թէ Սերպիոյ Աղեքսանդր Թագաւորը յարգանք կը տածէ խալիֆին նկատմամբ, հետեւաբար Պէլկրատի մզկիթը ու թէքքէն նորոգել տուած և ծախքը Սերպիոյ Թագաւորին կողմէ վճարուած է։ Սերպ կառավարութիւնը այս առթիւ կարգ մը յայտարարութիւններ ալ ըրած է։ (Իգտամ)

—Թուրքիոյ և Սերպիոյ միջեւ կնքուելիք մաքսային առժամեայ սակացոյցին խառն յանձնաժողովին սերպ պատուիրակները հարկ եղած հրահանգը ստացած ըլլալով, յանձնաժողովը շաբաթ օրը գումարուեցաւ։ Վերջին նիստին մէջ առկախ մնացած կէտերուն մեծ մասը լուծուեցաւ։ Յառաջիկայ նիստին մէջ բոլոր առկախ կէտերը պիտի լուծուին և միայն պայմանագրութեան փոխանակութեան գործը պիտի մնայ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ. —Ջէթինէէն կը գրեն թէ Սեւ Լերան Նիքոլա իշխանը մայիսի վերջերը Կ. Պոլիս պիտի գայ իր յարգանքները մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։ Իշխանը պիտի ճամբորդէ Ն. Վեհափառութեան կողմէ նուիրուած Թիմսահ զբօսանաւով։ Նիքոլա իշխանին պիտի հետեւին Նախարարապետ Պոժօ Բէթրովիչ և արտաքին գործոց նախարար Տօքովիչ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղիներու պարտաթուղթերը փոխելու առաջարկը մերժուեցաւ, վասն զի թէ' այդ գործողութեան հարկ չէ մնացած և թէ' Մալիէի գանձը բաւական ծախք մը ընելու պիտի հարկադրուի։

ՁԻԵՐ. —Թըմըշվարի (Հունգարիա) օսմ. հիւպատոսը կայս. կառավարութենէն հրաման ստացեր է չորս հազար ձի գնելու համար։

ՍԵՒ ԾՈՎԻ ԱՋԱՏԱՐԱՐՆԵՐԸ. — Օտար դեսպանները նկատելով որ Սեւ ծովի նեղուցէն դուրս գտնուող ազատարարներու խումբը պահանջուած կանոնաւորութիւնը և կատարելութիւնը ստացած և հասոյթը ծախքերուն բաւական է, ծանուցեր են Բ. Դրան թէ Օսմ. կառավարութեան հետ բանակցութեան պիտի մտնեն, աւելցուած տուրքը ջնջելու համար։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան, որ Եւրոպա կը գտնուէր, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս դարձաւ Արեւելեան Ճեմպէնթացով։ Դեսպանատան պաշտօնեաները, պարսիկ գաղթականութեան երեւելիները և Բ. Դրան կողմէ մասնաւոր պաշտօնատարներ Սիրքէճիի կայարանը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Միրզա Մահմուտ խանի։ Խարիճիէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ, երէկ Պարսից դեսպանատունը գնաց և Վեհ. Սուլթանին կողմէ բարի գալուստ մաղթեց դեսպանին։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը նկատելով որ Բիւրակն հանդէսը կանոնի հակառակ գործած է, յանդիմանութեամբ ծանոյց արտօնատէրոջը որ այդ ընթացքը կրկնելէ զգուշանայ։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան անցեալ տարուան ելմտացոյցին մէջ ո և է վարկ նշանակուած չէր' բարձրագոյն վարժարանաց մէջ' կայս. Իրատէի մը համաձայն, նոր հաստատուած ուսուցչական մէկ քանի պաշտօնեաներու համար, որով Նախարարութիւնը պարտաւորուած էր յետաձգել այդ ուսուցիչներու անուանումը։ Բայց այս տարի Մէարիֆը նշանակած է այդ վարկերը և բարձրագոյն վաւերացումէն ետքը պիտի ձեռնարկէ նոյն ուսուցիչներու անուանմանը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ. — Պուլկարիոյ առեւտրական լրագիրը կ'ըսէ թէ արեւելեան երկաթուղիներու Արեւելեան Ռումէլիէն անցնող մասին շահագործման համար պուլկար կառավարութեան և նոյն երկաթուղիներու Ընկերութեան միջեւ կնքուած պայմանագրութիւնը, որոշուած պայմանաժամին վաւերացուած չըլլալով, անզօր մնացած է։ Նոյնը եղած է նաեւ նոր փոխառութեան խնդրին համար։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ. — Հելլենացի մեծահարուստ Պ. Սինկրոս Յունաց Պատրիարքարանին ղրկեց 495 ոսկի, որուն 200 ոսկին Պատրիարքարանի պէտքերուն համար, 50ը' Ֆէների ազգային մայր վարժարանին, 50ը' աղջկանց Եուաքիմիոն վարժարանին, 20ը' Սիլլոգոսին, 20' յոյն տիկնանց Ֆիլոփթոխոս (աղքատասէր) Ընկերութեան, 100ը' Պալըքլը բարենպատակ հաստատութեանց և 55ը' զանազան նպատակներու։

—Լոնտոնի Բալլի եղբայրներն ալ 50 անգլիական ոսկի ղրկեցին Պատրիարքարան' լրացնելու Պատրիարքարանի տպարանին պէտքերը, որովհետև Աւետարանի նոր տպագրութեան ձեռնարկուած է։

ՔՈՆՆՈԹԻ դուքսը և դքսուհին, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, որոնք հիմա Եգիպտոս կը գտնուին, Կրետէն այցելելէն ետքը Աթէնք պիտի երթան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. —Իտալական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Ճէնովա գտնուող օսմ. նաւաբաժնին հրամանատար Խալիլ պէյ, Էօմէր պէյ և Անսալտօ նաւագործարանին ներկայացուցիչ Պ. Ամատօրի յունուար 31ին Հռոմ գացեր են, ուր օսմ. դեսպանին հետ պիտի որոշեն օսմ. կառավարութեան և նոյն նաւագործարանին միջեւ կնքուելիք պայմանագրութիւնը։

Պ. ԼԷՈՆԻՏԱՍ ԶԱՐԻՖԻ. — Ֆրանսայի Հանրապետութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի ասպետութեան խաչը տուաւ Պ. Լէոնիտաս Զարիֆիի։

ՍԸՐ ՔԼԱՐ ՖՈՐՏ. —Բարիզէն կը գրեն թէ Կ. Պոլսոյ անգլիական նախկին դեսպան Սըր Քլար Ֆորտ մեռեր է։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատունը արտաքին գործոց պաշտօնարանին յանձնած էր լուսանկարը Լիբէնեի անուն հունգարացիի մը, զոր հունգարական ոստիկանութիւնը կը փնտռէ, պանքայէ մը կատարուած մեծ գողութեան մը համար։ Ոստիկանութեան Նախարարութիւնը գրած է Խարիճիէին թէ Կ. Պոլսոյ մէջ այդ լուսանկարին նմանող երկու օտարականներ կան, բայց երկուքն ալ պարկեշտ անձեր են։ Իզմիրի, Սէլանիկի և Պէյրութի մէջ ալ ապարդիւն խուզարկութիւններ կատարուած են։

ՌՈՒՍԻՈՅ հիւպատոսարանին դատարանը իր վճիռը արձակեց Ազով և Ռումանիա շոգենաւերուն ընդհարման գործին համար։ Ռուսական շոգենաւային Ընկերութիւնը դատապարտուեցաւ հատուցանելու եղած վնասը որ է 32,000 ֆր.։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարափին ու նաւահանգիստին մենաշնորհի պայմանաժամին մէջ նշանակուած է թէ քարափը մինչեւ Շէմսի Փաշա (Սկիւտար) երկարելու և վրան գիծեր շինելու գործը կայս. կառավարութեան հրամանովը պիտի ըլլայ։ Կայս. կառավարութիւնը իրաւունք ունի մինչեւ երեք ամիս ազդարարել այդ գործին կատարումը։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ ծանոյց Ափրիկեան Տրիպոլսոյ զինուորական հրամանատարին թէ տեղացիները երբ կամաւոր զինուոր գրուին, պէտք չէ անոնցմէ երաշխաւոր պահանջել։

ՀԱԼԷՊԻ նահանգին մէջ վաչկատուն ժողովուրդներուն համար մարդահամար կատարելու և անոնցմէ զինուոր առնելու նպատակաւ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ։

ՊՈՒՔՐԷՇԻ օսմ. դեսպան Քեազիմ պէյ անցեալ օր սեղան մը տուեր է, որուն ներկայ գտնուեր են պալատական պաշտօնատարներ ու տիկիններ։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութեան ժողովին նախագահ կարգուեցաւ վճռաբեկ ատեանին նախագահ Շէվքը պէյ, փոխանակ վախճանեալ Ալի Շահսուազ էֆ.ի։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ. — Սիրքէճիի քարափին լեցնելու գործողութիւնը աւարտած ըլլալով, թափծու քարերու զետեղումը սկսած է։ Յայտնի է թէ այդ քարափը երկու անգամ փլաւ, սակայն հիմա հաստատուն կերպով շինուեր է։

ԳՈՆԻԱՅԻ Նահանգին մէջ, ուր սաստիկ ձմեռ կը տիրէր, օդերը բացուեր են և ձիւները կը հալին։ Ձիւնին առատութենէն կը մակաբերուի թէ յառաջիկայ հունձքերը առատ ըլլան։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Թուլտա փաշա որ Սէյլան կղզին աքսորուած էր, Խտիվին հրամանաւ արտօնուեր է Եգիպտոս դառնալու։

ՈՒՐՖԱՅԻ Նախնական դատարանին անդամներէն Ալի պէյի, Միւսէլլիմ էֆ.ի և Կարապետ էֆ.ի պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, անոնց յաջորդած են Նօրկանճըզատէ Ապտուրրահման էֆ. Քիւրքճիզատէ Նէտիմ էֆ. և Թաշճեան Յակոբ էֆ.։

ԱՆՅԱՅՏԱՑԱԾ ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՄԸ. —Անցեալները ծանուցուեցաւ թէ Եաղըճի փողոցը բնակող անգլիացի մը' Պ. Քըմինկ դեկտ. 26էն ի վեր անյայտացած է։ Արդ, անցեալ գիշեր Ղալաթիոյ մաքսատան դիմացը ծովին մէջէն գտնուեցաւ Պ. Քըմինկի դիակը. երկաթի կտոր մը չուանով վիզին կապուած էր, բայց մարմինը ջուրին մէջ ընկղմելու չափ ծանր չէր։ Դիակը զանազան մասերուն վրայ ճմլուածքներ ունի։ Անգլիական հիւպատոսարանը քննութիւն պիտի կատարէ և յետոյ մարմինը պիտի թաղուի Սկիւտարի անգլիական գերեզմանատան մէջ։

ԲԱՄՊԱԿԻ ԳԻՆԸ. — Եւրոպայէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ բամպակի գինը բարձրացեր է։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. —Մայրաքաղաքիս մէջ Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ Թուրքիոյ անտառները շահագործելով ատաղձ և վառելափայտ հանելու համար։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ. — Անցեալ օր Իզմիրի Համիտիէ ընկերութեան երկու շոգենաւերը, Ասլիհ ու Կիրիտ իրարու զարնուեցան և Ասլիհն ընկղմեցաւ. բայց Սիւէհիա պահականաւէն անմիջապէս մակոյկ ղրկուելով բոլոր ուղեւորները ազատուեցան։

—Ուրբաթ գիշեր Գասըմփաշայի առջեւ ածուխի պարապ նաւ մը, հարաւային հովին սաստկութենէն, տեղւոյն քարափին զարնուելով ընկղմեցաւ։ Մէջը գտնուողները ազատուեցան։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Ուրբաթ գիշեր Պոլսոյ կողմը տան մը մէջ Գաշըգճը Իսմաիլ Իֆթարի սկսած ատեն ծիթապուրը մը ուտելէ ետքը յանկարծամահ եղաւ։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻ ՄԷՋ. —Ունիոն Ֆրանսէզի մէջ անցեալ օր տրուած պարահանդէսին մէջ միջադէպ մը պատահեցաւ, բայց բարեբաղդաբար անհաճոյ ելք մը չունեցաւ։ Ֆրէսինէ Շոգենաւային ընկերութեան պաշտօնեաներէն Պ. Ալֆրէտ Կիզ, ծանրապէս թշնամանեց Օսմ. Պանքային պաշտօնեաներէն Պ. Տանոնը, ակնարկելով Տրէյֆիւսի խնդրին։ Ունիոն Ֆրանսէզի յանձնաժողովը և Պ. Կիզի պետը միջամտելով գոհացում տալ տուին Պ. Տանոնի։ Պ. Կիզ յայտարարեց վկաներու առջեւ թէ ոգելից ըմպելիքի ազդեցութեամբը այդպէս վարուած էր։

ԿԼԱՎԱՆԻ փողոցին մէկ աբարթըմանին մէջ Գաբրիէլ անուն մարդ մը մեռած գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

Տես Դ. երես' Պայպըլ Հաուսի հրատարակութիւնները։

ԱԶԴ

Ներկայիւս հասարակութեան կը ծանուցանենք թէ Պուլկարիոյ իշխանապետութեան կողմէ վաւերացուած Սօֆիա քաղաքին Բ. կարգաւոր վիճակահանութիւնը' որ 50,000 տոմսակներէ և 25,000 շահող թիւերէ կը բաղկանայ, պիտի սկսի առաջիկայ յունիս ամսուն մէջ։

3/15 փետր. 99 (Ընդհ. Տնօրէնութիւն)

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ
Գ. ԵՐՄԷՆԵԱՆ Ռ. ՄՂՔԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ Թօփալեան խան Ա. յարկ Թիւ 18, 20, 22, 24 վաճառատուները,

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, աժան, տոկուն, լաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազնիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուններէ 20 առ 0/0 պակաս և գոհացուցիչ են։

Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու վիճակին մէջ է։

Կանանց համար կօտէլներ ալ կը գտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։

23 ԳԻՆ ՈՐՈՇ 76—150

ՍՔՕԹԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ 1888

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.

Պարոնայք Սքոթ եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս [illegible] գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մասնաւորապէս այդ յազող [illegible] մէջ։

ՏՐ Մ. Մ. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Հեռագիր

ՊԵՐԼԻՆ, 4 փետր. — Նորտտայչէ Ալկեմայնէ Զայթունկ կը հերքէ այն լուրը թէ Գերմանիոյ կայսրուհին ամրան մէկ մասը Տինարի մէջ պիտի անցընէ, Մանշի ֆրանսական ծովեզերքին վրայ։

—Պրանտէպուրկի գաւառական ժողովին կողմէ տրուած հացկերոյթի մը միջոցին, Վիլհէլմ Կայսրը խօսելով, յիշեց Արեւելքի մէջ վերջին անգամ կատարած ուղեւորութիւնը։ Յարեց թէ Ձիթենեաց Լերան վրայ երդում ըրած է բան մը չխնայել իր ժողովուրդին բարեկեցութեանը համար։

ԲԱՐԻԶ. —Անգլիական դեսպան Սըր Էտմընտ Մոնսըն արձակուրդով Քան գնաց։ Իր բացակայութեանը միջոցին անգլեւֆրանսական բանակցութիւնները պիտի շարունակուին Լոնտոնի մէջ Լորտ Սոլզպըրիի և ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպոնի միջեւ։

—Վերադատումի յանձնաժողովը երէկ անպաշտօն գումարում մը ունեցաւ որ հինգ ժամ տեւեց։ Լսեց նախարարապետը ու դատական նախարարը։ Այս գումարման և ունկնդրութեան մասին ո և է տեղեկութիւն առնել կարելի չէ եղած։ Յանձնաժողովը որոշեց վաղն ալ գումարուիլ և քննել Պ. Մազոյի կատարած քննութեան յաւելուածական տեղեկութիւնները։ Դատական նախարարը վաղը յանձնաժողովին պիտի ներկայացնէ ուղղուած տեղեկութիւնները։

—Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ Պուի-սիւռ-Մառն գնաց նոր ապաստանարանին բացմանը ներկայ գտնուելու։ Վէնսէնէ անցնելուն ընդունուեցաւ քաղաքային ու զինուորական իշխանութիւններուն կողմէ. տեղւոյն զինուորական հրամանատարը բանախօսութիւն մը ըրաւ։ Հանրապետութեան Նախագահը պատասխանելով ըսաւ. «Երջանիկ եմ թէ՛ հոս, թէ՛ Բարիզ և թէ՛ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ հաստատելով որ բանակը մէկ մտածում մը և մէկ հոգ մը միայն ունի. այն է հնազանդիլ օրէնքին և պաշտպանել հայրենիքին նուիրական հողը։»

—Պ. Ռոշֆոռ, որ Ալժէրիա կ'երթար հակահրէական գումարումներու ներկայ գտնուելու համար, Մարսիլիայէն շոգենաւ նստեցաւ թշնամական ցոյցերու մէջտեղ։

—Մաթէն կ'ըսէ թէ Պ. Քըրնէ տը Պօրըբէրի կողմէ եղած ամբաստանութիւններէն ետքը, Պ. Մազոյի կատարած քննութիւնը անբաւական է։ Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը այսօր պիտի խորհրդակցի այդ մասին։

—Ժուռնալ կ'ըսէ թէ վճռաբեկ ատեանը ետ կեցած է այն կարծիքէն թէ պորտորոյին հեղինակը Էսթէրհազին է։

ՎԻԷՆՆԱ. —Նախարարապետ կոմս Թուն յայտարարեց թէ Խորհրդարանին նիստերը դադրելուն հետեւանքով, որուն ընդդիմադիրները պատճառ եղան, կառավարութիւնը աջակողմի քաղաքականութեան պիտի հետեւի։

ԲԷՇԹԱ. — Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը հաւանօրէն երեքշաբթի (վաղը) Բէշթա երթայ կազմելու նոր նախարարութիւնը, որուն պետը պիտի ըլլայ Պ. Քոլոման Զէլ։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Սերպիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարար զօրավար Աթանացքովիչ հրաժարեցաւ, վասն զի համակարծիք չէ նոր փոխառութեան։

Գիշերուան հեռագիրներ

ԲԱՐԻԶ, 5 փետր. — Պ. Քըրնէ տը Պօռըբէռ, Էքօ տը Բառիի մէջ հրատարակած յօդուածով մը կը հրաւիրէ պատերազմական նախարար Պ. տը Ֆրէսինէն որ միջամտէ, վասն զի, կ'ըսէ, տեղեակ է կարգ մը դատաւորներու անպատշաճ ընթացքին։

—Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'ըսէ թէ գաղթային քաղաքականութեան մասին Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ մերձեցման մը դիտաւորութիւնը մէկ կողմ թողուած է։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 փետր. —Կառավարութիւնը այսօր վերադատումի յանձնաժողովին հաղորդեց յաւելուածական տեղեկութիւններ' Պ. Մազոյի քննութեան վրայ։ Երեք կոտոր գրութիւն չի կան։ Յանձնաժողովը վաղը որոշում պիտի տայ։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ. —Հայրենասէրներու Դաշնակցութիւնը միթինկ մը կազմակերպած էր։ Գումարումը շատ աղմկալից էր. յարձակումներ եղան և քանի մը ձեռք րէվոլվէր պարպուեցան։ Վեց հոգի թեթեւապէս վիրաւորուեցան։ Ասոր հետեւանքով կռիւներ տեղի ունեցան, բայց ոստիկանութիւնը առաջքը առաւ։

ԱԼԺԷՐԻԱ. — Պ. Ռոշֆոռ Ալժէրիա ժամանելուն, կազմակերպուած նպաստաւոր ցոյցեր եղան, հակահրէական դաշնակցութեան կողմէ։ Կռիւներ տեղի ունեցան։ Ոստիկանական խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։ Կառավարիչը դադրեցուց Ալժէրիոյ Թաղապետութիւնը։ Կուսակալը հրամանագրով մը արգիլեց հաւաքումները և ցոյցերը։ Քաղքին մէջ բուռն յուզում կը տիրէ։

ԲԵՆԴԷՐՍՊՈՒՐԿ. — Ցարը մէկ միլիոն րուբլի շնորհեց սովեալներուն ի նպաստ։

ԲԱՐԻԶ. —Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի տուած դիւանագիտական հացկերոյթը շատ փայլուն եղաւ։ Օսմ. դեսպանատան գործակատար Նաայի պէյ ալ ներկայ էր։

ԼՈՆՏՈՆ. — Մանիլայէն կը հեռագրեն թէ բնիկները յարձակեր են ամերիկեան զօրքերուն վրայ։ Ճակատամարտը տասնըչորս ժամ տեւեր է։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

25 Յունուար 1899
Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 758.
Ջերմաչափ 2.
Օդը ամպոտ։
Կէս օր. — Ժամը 6.32։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	—
Սէլանիկ	—	3
Իզմիր	—	6
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	9
Պրուսա	—	—
Արխանկէլ	27	—
Բեդերսպուրկ	11	—
Մոսկուա	4	—
Բարիզ	—	1
Վիեննա	6	—
Օտեսա	3	5
Սօֆիա	3	—
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Ալեկոծուած։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	26	03
Ամէնէն բարձր գին	»	26	04
Ամէնէն վար գին	»	26	01
Ռումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	113	—
Ամէնէն բարձր գին	»	113	—
Ամէնէն վար գին	»	112	75

ԲԱՑՈՒՄ 25 Յուն.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	26	05
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	114	50
Օսմանիյէ		430	—
Ռէժի		279	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		8	22
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	8	23
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	32
Թրամուէյ բաժնեթ.		738	—
» ժուիսանս		235	—
» պարտաթ.	Ֆր.	489	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	299	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	468	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	3	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. երկթ. ութ օրուան	»	—	
» » մէկ ամսուան	»		

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	38
Անգլիական ոսկի	»	110	10
Բոլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	95	30
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	15
» » » չէք	»	111	10
Բարիզ » »	Ֆր.	22	79
» » » չէք	»	22	61
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիօր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	75
» » » Գ.	»	24	—
Դ.) բաց.	»	23	50
) գոց.	»	23	56
Փոխառութիւն Գասապա	»	82	50
Օսմ. 3 1/2 0/0	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	12
Այտընի երկաթուղի	»	11	75
Եգիպտական Միացեալ	»	107	75
Անգլ. Քոնսոլիտէ		111	81
Հելլենական 5 0/0	»	44	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 0/0	»	48	—
Ռանթ » 4 0/0	»	36	50
Պուլկ. փոխառ. 6 0/0 1888	»	95	87
» նոր » 6 0/0 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	200
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 4 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	95
) գոց.	»	24	—
» » » Բ.	»	48	25
» » » Գ.	»	27	80
Օսմանիէ	»	430	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	119	—
Օսմ. Ռէժի	»	279	—
Օսմ. Կայս Պանքա	»	587	—
Ֆրանս Ռանթ 3 0/0	»	102	85
Քրէտի Լիոնէ	»	904	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	94	45
Սպանիական արտաքին	»	53	90
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	150
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 4 Փետր.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	115	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

ՎԻԵՆՆԱ, 4 Փետր.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	95
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	80
Օսմ. Ռէժի	»	126	—

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ՄՈՄԵՐ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամճոսխանի անկիւնէն փոխադրուած է Զարմաքճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ Թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսներու համար ծաղկեւէտ կըրլանդներ քօղքեր, ձեռնոցներ, եւն. և կը զարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գիններով։ 130

ՄԱՔԱՐԱՑԻ ԴԵՐՁԱՆ
ՈՍԿԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Այս անգամ [illegible]

վրայ գտնուած նմանօրինակ [illegible] գերազանցապէս լաւ, ինչպէս [illegible] կը վաճառուին։

Մինչև հիմա եղած գնումներէն մեծ զարկ մը առած են, որ [illegible] ընդարձակած են իրենց գործածութիւնները, միեւնոյն ատեն աժանութիւնները. մէկ խօսքով, աժան [illegible] տեսակէն, որուն դէմ հրապարակին վրայ գտնուող վաճառականներէն [illegible] մրցիլ, և նոյն իսկ մրցիլ փորձել։

Կը յուսացուի որ հայ համայնքի պատկանող տիկիններն ու [illegible] այսպէս նաև հայ դերձակուհիները [illegible] տիկները պիտի գործածեն [illegible] դերձանը գլխաւորաբար անկէ [illegible] աւով օգուտ մըն ալ ըրած [illegible] Ազգ. Հիւանդանոցին' որուն [illegible] վաճառուի այս դերձանը։ [illegible] օգտուիլ պարագայ մըն է [illegible] միշտ չի ներկայանար։

Կրօնաւորներէն և [illegible] քանչիւրին վրայ միշտ փնտռել [illegible] մարքան' վրան աքաղաղով [illegible] ուած է կայս. կառավարութ[illegible]

Վաճառման կեդրոնատեղին [illegible] Սուլթան Համամ, Մարտիկեան [illegible] եանի վաճառատունը' կեդրոնատեղին [illegible] Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի [illegible] թերու։ Կը գտնուի նաև Բերա [illegible] զօց Դօնզ-րոտ[illegible] կից Թիւ 311 [illegible] տէզ վնասածի և Մէտաքս[illegible] Ք[illegible]յալմէճեանի վաճառատունը [illegible] նաև Գատըգիւղ Մօտա ճ[illegible] չէր Տէր Սիմոն Ցակմաքեան [illegible]

132 25—52

ԳԱԼԻԳՈՄՈՆ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՋՈՒՐ

Մեր հրապարակին վրայ ծախուող բոլոր ներկերուն մէջ ամէնէն յաջողն և ամէնէն դիւրին գործածուողն է։

Մազերուն կու տայ փայլուն և բնական գոյն, առանց մորթը ալ ներկելու. Գործածման եղանակը և միւս մանրամասնութիւնները բացատրուած են տուփերուն հետ գտնուող յայտարարութեան մէջ։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ [illegible] բոլոր Թուրքիոյ և օտար երկիրներու համար, Պ. Թ. Սթավրաքի, սափրիչ, Բերա, Մեծ-Փողոց, Թիւ 158 Սիթէ [illegible]

Պոլսոյ կողմը մեծ մասով [illegible] Մուտ բազար, 131 Թիւ, [illegible] ի մազի ներկի վաճառատունը։

Կը ծախուի Բերա, Պ. [illegible] ջառատան մէջ, ինչպէս նաև [illegible] և Ֆիկարոյի սափրիչի խանութները. [illegible] լաթիա, Գարաքէօյի պօղաչ[illegible] Պ. Ստամատոպուլոսի անուամբ [illegible] վաճառատունը։ Կ. Պոլիս, [illegible] Իբի Պարուր դեղարանը, [illegible] տօրուլօսի երաժշտական [illegible] վաճառատունը. Ֆրնտըքլը [illegible] տիրոսի դեղարանը. Պէշիկթաշ [illegible] նարանը. Գատըքէօյ Իլիա [illegible] նութիւն. Սկիւտար գլխաւոր [illegible] րուն մէջ։

146 25—52

ÉLIXIR TONI—DIGESTIF DE
H. ROSALT

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ—ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԻՒՍԻՐ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Բրօֆ. Ռօզալէնի յանձնարարութեամբ և ցոյց տուած չափերուն վրայ պատրաստուած իքսիր մը, որ կը պարունակէ գլխաւորաբար բոլոր [illegible] ֆօսֆաթները ինչպէս նաև [illegible] այլ ջիղերը զօրացնող և [illegible] դեղեր։

Ջիղերը, ոսկորները, [illegible] բացնելու համար միակ [illegible] թիւնն է այս, որ դարմանելու [illegible] դութեան մը ջղասպառութեան (neurasthénie) համար անհրաժեշտ է։

Կը գտնուի Կ. Պոլսոյ [illegible] դեղարանաց մէջ։ 62 20—26

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

Մ. Մ. ՊՕՆՏ. ՍԷԼԱՄ ԵՒ ԸՆԿ.
4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Կալաթա

Ապահովագրութեանց, առանց [illegible] նարարութեան գործակալ [illegible]
Գործակալը Լանքաշիր Ընկերութեան
» Թամիզի և Մըրսի Մարին Ինշուրանս ընկ.
» Վան Օրէն և ընկ. [illegible]
Խօրօբէան և Ճ[illegible]

Թղթակցութիւն բոլոր [illegible] ղաքաց հետ. ծրարուած [illegible] խաքում աշխարհի բոլոր [illegible] ռեստ չափաւոր գիններով։

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

ՓԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրքը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զոհերուն համար։

ESTABLISHED 1782

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմ լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյ կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԻԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ԿԱՂԱՆԴԻ ԵՒ ԾՆՆԴԵԱՆ ԱՌԹԻՒ ԸՆԾԱՅ ՏՐՈՒԵԼՈՒ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՐՔԵՐ

Նամակներ առ երիտասարդս, երես 131 գին 5 դահեկան։
Նամակներ առ օրիորդս, երես 126 գին 5 դահեկան։
Նամակներ առ նորապսակ ամուսինս, երես 144 գին 5 դահեկան։
Ապացոյց քրիստոնէութեան, երես 462 գին 2 դահեկան։
Ծագումն քրիստոնէութեան, երես 406 գին 5 դահեկան։
Երգեր ու եղանակներ, երես 200 գին 3 դահեկան։
Ճամբորդութիւն (պատկերազարդ), երես 532 գին 8 դահեկան։
Մեծ ճշմարտութիւններ, երես 106 գին 2 դահեկան։
Յովսեփոյ պատմութիւնը, երես 154 գին 4 դահեկան։
Նամակներ առ ընտանիս, երես 248 գին 4 դահեկան։
Նամակներ առ մայրս, երես 138 գին 2 դահեկան։
Կեանք և կենցաղ, երես 132 գին 2 դահեկան։
Քրիսթիի հին նուագարանը (պատկերազարդ), երես 114 գին 2½ դհկ.։
Կենդանաբանութիւն երես 283 գին 5 դահեկան։

Կը ծախուին Պայպըլ Հաուսի Գրատան մէջ ի Փինճանճըլար Եօգուշու։ 173

Տղաքները ինչպէս նաեւ չափահաս անձերը մեծ հաճոյքով կը խմեն ՏՈՔԹ. ՎԻՎԻԷՆԻ «Մօռիւի ձկան հիւթէն» պատրաստուած հեշտալի ԳԻՆԻՆ։

ՏՈՔԹ. ՎԻՎԻԷՆԻ ԳԻՆԻՆ, ախորժակ կը բանայ, ուժ եւ արիւն կուտայ եւ մարմինը կը պարարտացնէ։ Բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն զայն, իբրեւ ըմպելի մը որ Մօրիւի ձկան իւղէն աւելի զօրաւոր ազդեցութիւն ունի տկարակազմութեան, անարիւնութեան, ոսկրածերութեան, ծիւրախտի, մորթային հիւանդութեանց վրայ եւայլն։

Կը վաճառուի բոլոր մթերանոցներու։
Կեդրոնատեղին՝ ՓԱՐԻԶ, Լաֆայէթ փողոց, Թիւ 126։ 179 12—26

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիայէ և Պաթումի միջեւ
[illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Փետր. 6 Սէնթ-Թոմաս Անատօլուի եզերքէն։
» 5 Ժոզէֆ Անվէրսէն։
» 8 Աւժէնի Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ
Փետր. 7 Սէնթ-Թոմաս Մարսիլիա։
Ժոզէֆ Սամսոն, Տրապիզոն և Նովօրոսսիսք։
» Աւժէնի դէպի Պաթում։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ
575 Թօփհանէ, քարափին վրա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տոք. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենապատշաճ ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible]։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible] ամենակատարելագործեալ [illegible] միջոցաւ, [illegible]։

Ե. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառացիները կրնան դիմել իւրեանց բնակարանին, թիւ 1 [illegible]։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
(Թուակ՝ ը
9 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա
194

Լ'ԱՆՔՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօյոմօն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէօտօր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն
Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻԻՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌԻՕԼՓԸՐ ՖԻՆՉԷԼ
Հէյտէլ խան, Թիւ 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա
Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։
Քննիչ ԹԷՕՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	14.500.000
Պահեստի դրամ	»	26.504.000
Տարեկան հասոյթ	»	58.937.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱԲՐԻԷԼ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ռնամիրտոխան. 20 21 22

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ
աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «հիբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանին Նշանը

Գործակալութիւն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԼ

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Դշ. 26 7 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 27 8 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 28 9 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 28/9 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 29 10 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 38

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրփուլէ, Պօրտօյէ, Միջերկրականի
և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Մէմփիս	3000	Նէքթիս	2400
Փէյալը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանօբուս	3000	Բէզա	2250
Տանիս	3000	Մէֆինըս	2000
Ցամանկի	3000	Կաուքընի	1500
Սեզոսթրիս	2500	Գէպէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէբթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ավիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էշատօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուլբինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2398
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	[illegible]	1663	Խէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսթըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ուղղակի Պոլիս գալու համար և ամսոյս 14ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻՒՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլէթ խան. Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվրբուլ
և [illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Բոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ատլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալեբբօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամպանիա	12950
Նէշպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաթալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքոշքոտէ խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (151)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թշուառականն անճանաչելի եղած էր. տեսողը գերեզմանէ փախած ուրուական մը կը կարծէր.

Քանի մ'անգամ ձեռքը ճակտին վրայ դրաւ խորհրդածութիւնն ամփոփելու համար։ Յանկարծ երկու փայլակ լուսաւորեցին իւր փոսացած աչերը։ Յիշողութիւնը կ'արթննար։ Խենթենալու բան էր, բայց կը դիմանար։

Այո՛, ճշմարիտ էր, գողի մը ձեռքը պարպեր էր իւր դրամարկղը, և մէջը դրեր էր իւր վերջին ոճիրներէն մէկուն գործիք եղող չուանը, զոր ինք դուրս հանելով ձեռքին մէջ բռներ էր, նմանապէս Կարկասի մազերը տեսեր էր թուղթի մը մէջ ծրարուած։

Այս յիշումները քիչ մնաց երկրորդ անգամ պիտի չանթահարէին զինքը. բայց ուժեղ կամքով մը սեղմեց ինքզինք և մնաց ոտքի վրայ։

Այն ատեն կատաղութիւն մ'ինկաւ վրան, դէմքը ժանտատեսիլ երեւոյթ մ'առաւ, և գազանական շարժումով մը գլխէն վեր բարձրացուց իւր կծկած բռունցքը։

—Գողցա՛ն, գողցա՛ն, գոչեց խռպոտ ձայնով մը. կործանեցա՛յ, լմնցա՛յ...։ Եւ Կարկասն է, Կարկա՛սը, որ այս հարուածը տուաւ ինծի...։ Ա՜հ, վա՛տը, ա՛հ, չա՛ռը. բայց սակայն ես սպաննեցի զայն... այո՛, սպաննեցի՜...։ Տեսայ զայն դիտապաստ, անշունչ, անշարժ, և մեռած կարծեցի...։ Ա՜հ, ապո՜ւշ, պէտք եղածին չափ չսեղմեցի խեղդկապը։ Բայց հոգը... տարակոյս չունիմ որ ջուրը բարձրացաւ, նկուղներուն մէջ լցուեցաւ. պէտք էր լմնցնէր զայն...։ Ինչպէս չէ խեղդուեր...։ Նկուղին դուռը գոցեր և երկու անգամ բանալին դարձունելով կղպեր էի.... Ետքը բանալին հանելով գրպանս դրեր. և իրիկունը կամուրջէն անցած միջոցիս Սէն գետը նետեր էի.... Ա՜հ, ջուրը... ջուրը... Ինչպէս չխեղդեց այդ շունը...։

Չեմ հասկնար, ո՛չ, չեմ հասկնար...։ Արդեօք խելքի՞ս կու գայ։ Ո՛չ, չեմ ուզեր, չեմ ուզեր. պէտք է որ ես նորէն ձեռք անցունեմ հարստութիւնս, ոսկիներս... պէտք է որ վրէժս առնե՛մ...։ Ա՜հ, Կարկա՛ս, պէտք էր դանակ մը խոթէի կուրծքը, վատութիւն ըրի... ապուշի մը պէս վախցայ արիւնէ...։ Ա՜հ, Կարկա՛ս, գող Կարկա՛ս, պիտի գտնեմ քեզ...։ Բայց ո՞վ հասաւ անոր օգնութեան, ո՞վ, դժո՞խքը...։

Եւ սարսափելի հայհոյութիւն մը ժայթքեց, որուն ալ յաջորդեց սատանայական քրքիջ մը։

Այսպէս Կարկաս կրցաւ տունս մտնել. շարունակեց աւելի բուռն զայրոյթով և կատաղութեամբ. Բաթերին, անպիտան պառաւը, դուռը բացաւ անոր և թող տուաւ որ ուզածն ընէ...։ Թշուառականը թերեւս օգնեց ալ անոր գողութեանը...։

Ցատկեց բացաւ իւր սենեակին դուռը և կանչեց.

—Բաթերի՛ն, Բաթերի՛ն։

—Հեծութիւն մը պատասխանեց իրեն։

Իսկոյն վազեց անցաւ դահլիճէն և սպասուհիին սենեակը մտաւ։ Անշարժ կոյտ մը հանդիպեցաւ ոտներուն և գլորեց զինքը։ Բաթերինն էր, բուրդէ վերմակի մը մէջ փաթթուած և ամուր կապերով կապուած կաշկանդուած, այնպէս որ ձեռքն ու ոտքը շարժելու կարող չէր։ Խեղճ կինը վերմակը կրծելով՝ բերնին առջեւ ծակ մը բացած էր շունչ առնելու համար։

Պլէռօ կտրտեց կապերն և վերմակը հանեց։

Բաթերին ոտքի վրայ ելնել փորձեց, և չկրցաւ. թմրած անդամներն ուժ չունէին։ Պլէռօ պարտաւորեցաւ օգնել անոր։

Տասը վայրկեանէն աւելի անցաւ մինչեւ որ կարող եղաւ խօսելու։ Եւ ահաւասիկ պատմածը.

—Երէկ, սովորութեանս համեմատ, ժամը վեցին ճաշեցի։ Քանի մը կարկտուք ունէի ընելիք. ճաշարանին մէջ նստայ՝ ձեզի սպասելու դիտաւորութեամբ։ Ժամը եօթն ու կէսին միջոցները դուռը զարնուեցաւ։ Զարմացայ անշուշտ, կարծես թէ գլխուս գալիքին նախազգացումն ունէի։ Նորէն զարնուեցաւ։ Այն ատեն ելայ և դըռանը քովն երթալով հարցուցի թէ ո՞վ էր։

—Պ. Պլէռօի բարեկամ մը, պատասխանեց մարդու ձայն մը. ամենակարեւոր յանձնարարութիւն մ'ունիմ անոր ընելիք, և անպատճառ պէտք է որ զինքը տեսնեմ այս իրիկուն։

—Պ. Պլէռօ դուրս ելաւ, ըսի՝ վաղը եկէք։

—Վաղը՛, շատ ուշ է. որովհետեւ դուրս ելած է, կ'սպասեմ. գիտցէք որ շատ ուրախ պիտի ըլլայ։

Տեսնելով որ կը պնդէր, մտածեցի դժբաղդաբար թէ ձեզի ըսելիքը մեծ կարեւորութիւն պէտք էր ունենար ձեզի համար։ Ասկէ զատ կարծեցի թէ այցելուն կրնար այն մարդոցմէ մէկն ըլլալ, զորս ընդունիլ հրամայած էիք ինծի անցեալ օր։

Բացի դուռը. մարդը ներս մտաւ։ Լամպարին լոյսովը դէմքը տեսնելով՝ իսկոյն ճանչեցի։ Քանի մ'անգամ տեսած էի հոս։ Ուստի աներկեայ ըլլալով որ ստուգիւ ձեր բարեկամն էր, ինչպէս որ կ'ըսէր, սիրտս կատարելապէս հանգստացաւ։

—Որովհետեւ կ'ուզէք Պ. Պլէռօի սպասել, ըսի իրեն, երթամ լամպար մը վառեմ դահլիճին մէջ։

Եւ ետեւէս եկաւ։ Իմ լամպարս սեղանին վրայ դնելով, առանց բնաւ կասկածի կը պատրաստուէի երկրորդ մը վառել, յանկարծ մարդը վրաս ինկաւ և ճիտէս բռնելով ամուր մը սեղմեց զիս խեղդելու աստիճան. պոռալ ուզեցի, բայց ձայնս կոկորդիս մէջ մնաց։

Սենեակիս դուռը բաց ըլլալով, աւազակը զիս քաշեց հոն տարաւ, անկողնիս վրայ տապալեց, և սկսաւ վերմակին մէջ փաթթել. ի զուր կը ճըգնէի դէմ դնել և զինքը ետ մղել. Հերակլես մ'էր սրիկան։ Վերջապէս մեծ դժուարութեամբ զիս վերմակին մէջ դրաւ և վրան պահած չուաններ հանելով ամբողջապէս կապեց։ Զիս վերմակին մէջ փաթթելու աշխատած միջոցին, քանի մ'անգամ կրցի պոռալ, բայց կ'երեւի թէ չէր լսուած, որովհետեւ օգնութեան հասնող մը չեղաւ։

Երբ աւազակն ապահով եղաւ որ ես չէի կրնար ձեռքս ոտքս շարժել, ոչ ալ պոռալ, սենեակէս դուրս ելաւ, դուռը վրայէս գոցելով։

Անկէ ետեւ ինչ եղաւ չեմ գիտեր, բայց հասկցայ թէ գիտնալով որ դուք ստակ ունիք հոս, եկեր էր ձեզ կողոպտելու...։ Ձեր դրասենեակը մտաւ և լսեցի որ բաւական դղրդում հանեց։ Երկու ժամու չափ կեցաւ հոն։

(Շարունակելի)